Poveşti nemuritoare
35

Poveşti nemuritoare

POVESTE POPULARA ROMÂNEASCĂ

Pasărea măiastră

A FOST ODATĂ un împărat care avea trei feciori frumoşi şi voinici, cum nu se mai aflau alţii asemenea lor. Şi avea şi împărăţia aşa de mare şi de întinsă, încât, deşi nu era prea bătrân, nu dovedise încă până la acea vreme s-o străbată de la un capăt la celălalt. O astfel de împărăţie avea mulţi oameni gata să-i apere hotarele. Din pricina aceasta, toţi vecinii îl pizmuiau şi-i ştiau de frică şi niciunul nu ar fi îndrăznit să se ridice împotriva sa.

De multe ori, însă, se întâmplă câte ceva neînsemnat, care tulbură dintr-o dată liniştea, preschimbând veselia în tristeţe, iar pacea în tulburare, cum s-a întâmplat cu împăratul şi împărăţia din povestea noastră.

lată ce s-a întâmplat. Într-o vară, mezinul găsi în grădina palatului un puişor golaş căzut

din cuib. Luându-l în palmă, alergă bucuros să i-l arate tatălui său, ca şi cum ar fi găsit cine ştie ce comoară grozavă:

— Uite, tată, ce-am găsit!

Se uită împăratul curios să vadă despre ce poate fi vorba şi când dă cu ochii de arătarea aceea golaşă, cu căpşorul mai mare ca trupul, scuipă îngreţoşat într-o parte şi-i zise:

— Doamne, măi băiete, că multă minte îţi mai trebuie! Şi ce ai de gând să faci cu el?

— Am să-l hrănesc cum l-ar fi hrănit mama sa şi când va creşte mare îi dau drumul să se ducă în lumea lui.

Ceilalţi fraţi, auzind, îşi dădură ghiont cu coatele şi zâmbiră a râde, şuşotind ei înde ei:

— Să vezi şi să nu crezi, ditamai feciorul de împărat să-şi piardă vremea cu asemenea nimicuri, ca şi cum altceva mai bun n-ar avea de făcut…

Mezinul auzi clevetirea lor, dar se făcu a nu fi auzit şi, ieşind de-acolo, puse puişorul într-un cuibuşor şi-l aşeză afară la geamul dinspre livadă. Din clipa aceea începu a-l hrăni cu râme, cu viermişori, cu musculiţe, încât micuţa vietate creştea ca din apă, iar când se apropia de el cu

mâncarea, gâgâlicea ridica în sus căpşorul, deschidea ciocuşorul şi tremura din aripioare de parcă ar fi văzut-o pe adevărata lui mamă. Când lepădă, în sfârşit, pufuşorul şi se îmbrăcă în pene şi fulgi, începu să cânte. Avea acum ciocul de aur şi picioarele de argint. Zbura pe unde zbura apoi venea înapoi la sălaşul său şi cânta. Şi scotea nişte triluri aşa de frumoase, de parcă erau vrăjite. Se opreau trecătorii în loc să asculte cântecul acestei păsărele şi, o dată cu aducerea ei la curte, se umplură de păsări şi crângurile şi codrii şi livezile din întreaga împărăţie. Când începea ea să cânte, zbucneau în cânt toate zburătoarele, în fel de fel de glasuri, care de care mai plăcute auzului.

Ceea ce părea însă cu totul şi cu totul ciudat era taina că toţi câţi ascultau cântecul acestei păsărele, de erau bolnavi, se vindecau; bătrânii, întinereau; treburile tuturor sporeau; cerul se însenina şi era atâta fericire şi atâta mulţumire în sufletul tuturor, cum nu se mai pomenise niciodată pe lume! Chiar măria sa împăratul şi împărăteasa întinereau la auzul acelui cântec vrăjit şi ar fi dorit pururea să-l asculte, aşa de mult ce-i înveselea.

Bucuria asta ţinu însă numai până la o vreme, fiindcă într-o dimineaţă nu se mai auzi cântul păsărelei, ca de obicei.

Mezinul dădu fuga la geam; alergă împăratul, alergă şi împărăteasa, se uitară tulburaţi spre locul de unde le venea până mai ieri bucuria, însă pasărea şi cuibul nicăieri! Căutară în grădină, în curte, în livadă, nimic, nicăieri nici urmă de pasăre. Întâmplarea asta întrista toată împărăţia, însă cel mai mult şi mai mult pe măria sa împăratul, care chiar din acea clipă se

îmbolnăvi şi se topea văzând cu ochii, cum se topeşte mucul de lumânare.

Şi parcă într-adins, ca să fie tristeţea şi mai apăsătoare, în locul păsărilor cântătoare începură să croncănească corbii prin văzduh; bufniţele şi huhurezii ţipau întruna prin dărâmături; câinii schelălăiau, vitele răgeau prin ogrăzi; ba până şi sălbăticiunile codrilor îşi arătau durerea, fiecare în legea lor.

Amu, cei trei feciori ai împăratului, dacă au văzut ş-au văzut că tatăl lor slăbeşte pe zi ce trece din pricina acelei păsări, se sfătuiră să plece pe rând în căutarea ei. Dacă a fugit, trebuie să se fi aciuat pe undeva, îşi spuneau ei, iar dacă a fost

furată, glasul ei fermecat nu se poate să nu-l dea de gol pe mişel! Mezinul îşi dădu chiar cu părerea că unde vor vedea păsări zburând şi ciripind vesele, acolo trebuie să fie şi pasărea lor.

— Se prea poate să ai dreptate, răspunseră fraţii şi tot atunci cerură măriei sale cuvenita binecuvântare, povestindu-i hotărârea lor.

împăratul se bucură, dar le dădu câteva sfaturi rugându-i să ţină seama de ele. L-a sfătuit să nu se laude cu viţa din care se trag, să nu dispreţuiască pe nimeni şi să fie cu dragoste şi cu inimă largă faţă de toată lumea. Băieţii îi făgăduiră că nu-i vor nesocoti sfaturile şi astfel, la numai câteva zile după asta, feciorul cel mai mare se pregăti de plecare. Îşi alese cel mai frumos armăsar din grajdurile împărăteşti, se îmbrăcă în cele mai scumpe straie şi, luându-şi bani şi merinde din belşug, plecă la drum.

Merse el cât merse, trase cu urechea în dreapta şi în stânga, în nădejdea că poate aude pe undeva glas de păsărele, însă, când colo, nu numai că nu le auzea, ci nici măcar nu vedea vreo zburătoare, de parcă le-ar fi înghiţit pământul.

Amu, cum mergea el aşa prin zăpuşeala soarelui, îl cuprinse foamea şi oboseala şi, cum

era la marginea unei păduri, se opri acolo. Când să se aşeze şi el să mănânce, iaca numai ce se pomeni că-i urează poftă bună, din treacăt, un biet bătrânel slab şi flenduros ca vai de steaua

lui! Feciorul de colo, privindu-l ponciş, îi răspunse plin de mândrie că ar fi făcut mai bine să-şi vadă de drumul său decât să se amestece nepoftit în vorbă.

— Flăcăule, zise moşul, eu n-am ştiut că eşti aşa de mândru! De aceea, dacă socoti că te-am supărat, te rog să mă ierţi!

— Nu numai că m-ai supărat, ci m-ai şi jignit!

— Mă mir, că doar eu n-am spus nimic altceva decât că ţi-am urat poftă bună. Atâta. Şi asta dumneata o socoti jignire?

— Socot jignire fiindcă ai zvârlit urarea ca unui om oarecare.

Moşul se uită lung în ochii feciorului de împărat; acesta, văzându-l că stă nedumerit în faţa lui, ţinu să-l lămurească pe bătrân că este feciorul cel mai mare al împăratului ce stăpâneşte acea împărăţie.

— Într-adevăr, aceasta n-am ştiut-o, zise bătrânul, fiindcă nu scrie pe fruntea nimănui cine este şi ce hram poartă omul cu care vorbeşti, iar

după strai nu te poţi lua, deoarece nu ele îl fac pe om, ci mintea şi vorba.

— Hai, hai, şterge-o şi lasă braşoavele, că, de nu, pun gârbaciul pe spinarea dumitale, ca să te înveţi minte să nu-ţi mai bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala!

Şi feciorul de împărat îi întoarse spatele şi începu să mănânce. Moşul îşi ceru înc-o dată iertare şi se făcu că-şi urmează drumul, dar după câţiva paşi se opri, privi înapoi şi, suflând asupra lui şi a calului, îi prefăcu în stane de marmură, apoi intră ca-n pământ. Amu, cine o fi fost bătrânelul, nu ştiu. Bănuiesc însă că era năzdrăvanul pădurii!…

împăratul nu ştia nimic de întâmplarea asta, aşa că tot trăgea nădejde să-i vie feciorul cel mare de unde s-a dus. L-a aşteptat el cât l-a aşteptat, dar dacă a văzut că nu se mai întoarce, trimise ostaşi în căutarea lui. Îl căutară ei, întrebară ici şi colo, dar până la urmă, dacă văzură că-şi pierd vremea degeaba, se întoarseră la curte şi-i spuseră stăpânului că n-au aflat nimic despre el. La vestea asta, împăratul se întrista şi mai tare.

Atunci feciorul cel mijlociu ceru şi el voie să plece şi, după ce-şi alese cel mai sprinten cal din

grajd şi cele mai scumpe straie, bani şi merinde din belşug, dete bici calului şi-o rupse din loc, primind, bineînţeles, aceleaşi sfaturi ca şi fratele său. Când colo şi el le uită, de la mână până la gură; trecând pe lângă aceeaşi pădure, se opri şi el într-acelaşi loc. Fără de veste se pomeni cu acelaşi bătrânel şi cu aceeaşi urare şi, din pricina acestei vorbe, îi sări şi lui ţandăra şi-l repezi şi el pe moşneag. Îi spuse şi el că era mai bine să-şi vadă lungul nasului, câtă vreme nu ştie cu cine are cinstea să vorbească.

— Voinicule, nu-ţi fie cu supărare, însă pe noi ne-au învăţat părinţii noştri să dăm cinstea cuvenită oricărui om pe lângă care trecem, fie el tânăr, bătrân, bogat sau sărac şi deprinderea asta mi-a rămas săpată în minte şi o ţin cât a fi să mai fac umbră pământului. Aşa credem noi prostimea că-i bine şi nu văd niciun rău în treaba asta.

— Îţi fi crezând voi în legea voastră, dar nu şi când ai în faţă pe unul dintre feciorii împăratului acestei împărăţii.

Moşul îşi ceru şi de la el iertare şi dădu să plece, dar după câţiva paşi se întoarse şi suflă şi asupra lui şi a calului şi-i prefăcu pe amândoi în stane de marmură, apoi se făcu nevăzut.

12

L-a aşteptat şi pe acesta măria sa; dar, văzând că trece vremea, trimise şi pe urmele lui oameni de nădejde, însă, după îndelungi căutări, se întoarseră şi ei tot cu mâna goală, ca la plecare, în schimb, împăratul bolea de moarte şi din ce în ce îi era mai rău.

în sfârşit, se hotărî şi mezinul să-şi încerce norocul; însă în sarcina lui cădea de-acuma nu numai căutarea păsării vrăjite, ci şi a celor doi fraţi. Când veni la tatăl său să-i ceară binecuvântarea, măria sa îi făcu semn să se apropie şi-i grăi abia şoptit, de sub cerga trasă până pe sub barbă:

— Măi băiete, destul c-am pierdut pasărea măiastră şi pe cei foi feciori, acu' vrei să te pierd şi pe tine?

— Fii pe pace, tată, că voi şti eu să mă descurc în lume, mai ales că păstrez în suflet şi sfaturile domniei tale, care îmi vor fi călăuză în drumul meu.

— Bine, fiule, să dea Dumnezeu să fie aşa, că doar asta-i şi dorinţa mea, încuviinţă bucuros măria sa.

La câteva zile de la schimbul acesta de vorbe, mezinul se

pregăti de plecare; numai că

13

el, spre deosebire de fraţii săi, şi-a ales din herghelie un cal obişnuit; se îmbrăcă simplu, ca oricare flăcău din sat şi, încălecând, porni la drum. Pe care-i întâlnea îi tot întreba, dacă n-au văzut o pasăre cu ciocul de aur şi picioarele de argint, în jurul căreia roiesc stoluri de păsări şi cântă vesele; sau dacă n-au întâlnit sau măcar auzit despre doi flăcăi voinici, îmbrăcaţi în straie împărăteşti, călări pe doi armăsari iuţi ca focul; sau poate măcar au văzut păsări zburând şi încotro se îndreptau, că după zborul lor avea de gând să-şi urmeze drumul. Şi tot aşa întrebând şi pe unul şi pe altul, a tot mers ş-a mers până s-a pomenit şi el lângă aceeaşi pădure pe lângă care trecuseră şi cei doi fraţi şi parcă l-ar fi tras aţa şi pe el, că s-a oprit să-şi potolească foamea tot într-acelaşi loc în care dăduseră de belea şi fraţii săi. Abia îşi desfăcu trăistuţa, că numai ce se pomeni că-i urează poftă bună un biet bătrânel slab şi pricăjit, de să-i plângi de milă. Mezinul îi mulţămi şi-l pofti să se înfrupte din bucatele sale.

— Mulţămesc, flăcăule, răspunse moşul zâmbind. Deşi nu-s în poftă, totuşi am să-ţi fac plăcerea, că vorba ceea: Două bătăi strică, dar două mâncări nu.

14

Moşneagul se aşeză deci pe iarbă şi începu să molfăie alături de mezin. Din una, alta, feciorul cel mic al împăratului îi povesti întâmplarea cu pasărea vrăjită şi-l întrebă şi pe el dacă nu ştie ceva despre soarta ei?

Bătrânul îi spuse că în drumul său a întâlnit multe stoluri de păsări, dar numai zburând, nu şi cântând. Pricina tristeţii cică ar fi că le-a fost furată împărăteasa lor de Zmeul zmeilor, care o ţine închisă într-o colivie din odaia palatului său, unde nu poate pătrunde nici musca, aşa de grozave încuietori are. Se spune prin lume că de când le-a fost răpită stăpâna, i-a amuţit glasul şi ei şi celorlalte surate.

Auzind vorba asta, mezinul începu să-l des-coasă pe moşneag, dacă ştie cumva cam ce-ar trebui să facă şi cum să dreagă ca să poată nimeri curţile zmeului şi totodată să poată scoate de acolo şi pasărea vrăjită.

— Flăcăule, răspunse moşul, dacă asta ţi-i dorinţa, eu voi încerca să te ajut, fiindcă tu te-ai dovedit a fi băiat cuminte şi nu te-ai ruşinat de un bătrân ca mine.

Acestea zicând, se scociorî în chimir şi-i dădu un firicel din iarba fiarelor, un mănunchi de

15

busuioc, o băsmăluţă şi o aşchiuţă din toiagul în care-şi sprijinea bătrâneţele. Şi tot în clipa aceea suflă şi asupra calului şi-l dezlegă de vrăji, că, vezi dumneata, zmeul îi legase ca nu cumva să-i nimerească palatul atunci când aveau să pornească stăpânii în căutarea păsării măiestre.

— De-acu, mergi sănătos, dragul moşului, şi fii fără grijă, deoarece calul ştie unde trebuie să te ducă.

— Şi cu lucrurile acestea ce mi le-ai dat ce fac? întrebă feciorul, nedumerit.

— Cu iarba fiarelor vei deschide porţile şi uşile zmeului, fără ca el să te simtă; numai să fii cu mare băgare de seamă când pui mâna pe pasăre ca nu cumva să atingi cuibul, întrucât şi el este vrăjit şi de l-ai atins, Doamne fereşte, chiar şi numai cu vârful unghiei, se iscă o larmă de ridică toată curtea în picioare, ş-atunci se prea poate să dai toate pe una, fiindcă zmeul nu cunoaşte nici mila, nici îndurarea.

Şi-i mai destăinui moşul că, dacă vreodată se va găsi în strâmtorare, să sufle în aşchiuţă pe care i-a dat-o şi prin ea va putea vorbi cu el, ca şi cum ar fi de faţă, ş-atunci îi va da toate sfaturile de trebuinţă ca să iasă din încurcătură. Despre

16

celelalte, la vremea lor, că-ntâmplarea din poveste înainte încă mult mai este.

Mezinul mulţămi bătrânului pentru toate şi, aruncându-se pe cal, acesta îşi luă zborul, şi-ntr-o clipită coborâră la porţile zmeului.

— Gata, stăpâne, am ajuns, zise calul. De-acu, du-te la treabă, iar eu mă prefac în fluture şi te aştept colo, pe rămurica aceea de liliac.

Se duse feciorul, deschise porţile cu iarba fiarelor; deschise uşile palatului şi ale odăii în care era închisă pasărea măiastră; deschise şi uşiţa de la colivie, dar când să puie mâna pe ea,

micuţa gâgâlice, de bucurie că-şi vede stăpânul, începu să tremure din aripioare, cum făcea pe vremea când era puişor şi, fără să vrea, îi atinse buricul degetului. Atâta a fost de ajuns ca să înceapă pe dată o larmă cumplită, iar zmeul cel fioros a şi răsărit ca din senin, c-o falcă-n cer şi cu una în pământ. Înşfăcându-l pe mezin de gulerul sumanului şi zgâlţâindu-l zdravăn, îl luă la roată că cine-i şi cum de a îndrăznit să intre în odaie şi să puie mâna pe pasăre?

— M-a trimis stăpânul meu, împăratul, să-i duc înapoi pasărea măiastră pe care i-ai furat-o, răspunse dârz mezinul.

17

Văzând îndrăzneala şi isteţimea flăcăului, pe zmeu îl fulgeră pe dată un gând ascuns şi, mai domolindu-şi furia, îi făgădui pasărea, dacă-i aduce în schimb pe zâna Crina, împărăteasa florilor, dragostea feciorilor.

— Şi unde o pot găsi pe această zână despre care nici măcar n-am auzit pânăacum? întrebă mezinul.

— Asta te priveşte, băiatule. Dacă eu aş şti, nu te-aş trimite pe tine, ci m-aş duce singur, aşa cum m-am dus atunci când am adus-o. De când a plecat, însă, i-am pierdut urma şi de aceea te boieresc pe tine.

Şi-i povesti cum că la scurt timp după ce a adus-o, când s-a întors într-o bună zi de la vânătoare, n-a mai găsit-o în odaia în care o lăsase şi nu ştie nici azi dacă a fugit sau a fost răpită de cineva. A dat fuga tot atunci la sălaşul ei, dar locul era pustiu şi năpădit de bălării; cât despre frumosul palat de mărgean şi grădina cea cu toate florile pământului, nici pomeneală. Pentru desfătarea ei îi adusese şi pasărea măiastră, însă degeaba, fiindcă la amândouă le-a amuţit glasul, stăteau triste toată ziua şi se vestejeau ca o floare neudată.

18

Mezinul asculta atent destăinuirea zmeului, iar privirile şi le arunca din când în când spre păsăruica lui dragă, care tremura din aripioare şi dădea mereu din căpşor, făcându-i parcă semn să primească schimbul cerut de zmeu.

După ce tartorul îşi descarcă sufletul, feciorul îi răspunse limpede şi hotărât că va încerca să-i aducă zâna, dar, dacă nu va izbuti, îl roagă să-i dea totuşi pasărea, pentru că, după cum

singura mărturisit, tot nu-i este de niciun folos şi decât să moară la el mai bine s-o îngroape unde a fost găsită, că acolo ştie că va fi jelită de suratele ei.

— Dacă nu mi-o aduci pe zână, ia-ţi nă dejdea de la pasăre, că de dat nu ţi-o dau pentru nimic în lume! Mai bine-i sucesc gâtul, decât să ţi-o dau ţie.

Feciorul făgădui că-şi va da toată silinţa, pentru că ţine la ea ca la ochii din cap şi de aceea fraţii lui îl şi porecliseră Păsărarul.

— Într-o zi însă, urmă el, feciorii împăratului mi-au luat-o cu sila şi-atunci eu m-am rugat plângând în urma lor să-mi dea voie măcar să-i aduc zilnic mâncarea care ştiam că-i place cel mai mult şi mai mult, şi-aşa puteam s-o văd oricând mă prindea dorul de ea.

— Măi flăcăule, dacă spui că ţii aşa de mult la dihania asta mică, atunci fă pe dracul în patru şi adă-mi-o pe zână şi se cheamă că târgu-i ca şi făcut. Înţelegi?

— Bine. Am să încerc.

Mezinul ieşi din palatul zmeului şi, cum ajunse la poartă, fluturele se prefăcu din nou în cal şi pe-aci ţi-i drumul! După ce s-au depărtat cam ca la o zvârlitură bună de băţ ş-au ajuns în dosul unui dâmb, feciorul se opri şi, scoţând aşchiuţa, începu să-i povestească moşului cum a fost întâlnirea cu zmeul şi ce anume îi pretinde în schimbul păsării. La urmă îl rugă să-i spună cam ce să facă şi cum să dreagă să poată da de urmele acelei zâne?

— Voinicule, se auzi glasul moşneagului, limpede şi desluşit de parcă ar fi fost lângă el, să ştii că procletul te-a pus la foarte mare încercare, fiindcă zâna a fugit de la el şi şi-a mutat palatul şi grădina în împărăţia Primăverii, dincolo de hotarele Iernii. Ca să ajungi la ea, musai să treci printre munţi de gheaţă, dar cine se încumetă să-i treacă se preface, pe la mijlocul drumului, în sloi de gheaţă şi acolo rămâne în veci.

— Ş-atunci, ce-i de făcut? întrebă îngrijorat feciorul.

— Facem noi să fie bine şi să ieşi cu obraz curat din încurcătură. Dar pentru trebuşoara asta trebuie să-ţi dau calul meu cel cu douăsprezece aripi şi cu douăsprezece inimi, că el la

nevoie sloboade pară de foc pe nări şi pe gură şi topeşte tot ce-i iese în cale şi astfel, prin mijlocirea lui, vei putea trece şi tu fără primejdie de partea cealaltă.

Moşul îl mai sfătui să facă în aşa fel ca să sosească la zână cam în zori de zi, că ea, pe la vremea aceea, încă doarme. Să deschidă uşurel uşa cu iarba fiarelor şi după ce o atinge pe zână pe la nas cu mănunchiul de busuioc, s-o înşface repede în braţe şi la drum, băiete, că până s-a dezmetici ea din vraja somnului va fi prea târziu să se mai poată răzgândi.

Abia ce termină moşul de vorbit, că mezinul se şi pomeni lângă el cu armăsarul cel cu douăsprezece aripi şi douăsprezece inimi şi, cum apăru, îl şi pofti să încalece, dar să se ţină bine de coama lui, fiindcă au de înfruntat cale nespus de primejdioasă. Şi tot în clipa aceea, armăsarul se şi sprijini pe picioarele de dinapoi şi, luându-şi avânt, trecu într-o clipită de streaşină nourilor. Zburară ei cât zburară şi iaca deodată numai ce se pomeniră în faţa munţilor de gheaţă. Calul

atunci niciuna, nici două, începu să sloboadă pară de foc pe nări şi pe gură şi, cu cât slobozea mai tare, cu atât şi calea i se deschidea înainte ca o boltă tot mai largă săpată de mână omenească. Câtte-ai şterge la ochi, trecură de partea cealaltă şi se opriră la porţile palatului de mărgean al zânei. Mezinul sări ca o zvârlugă de pe cal, deschise porţile şi uşile cu iarba fiarelor, intră în iatacul zânei şi-o găsi într-adevăr încă dormind, dusă. Îi trecu uşurel pe la nas cu mănunchiul de busuioc, o înşfacă în braţe şi, zvârlindu-se pe cal, o şi rupse la sănătoasa. Când se dezmetici ea într-un târziu şi se văzu în braţele unui tânăr necunoscut, tresări speriată şi-l întrebă cine-i şi unde are de gând s-o ducă? Vezi dumneata, că ea nu uitase încă spaima pe care o trăsese când o răpise zmeul. Feciorul îi spuse, cât se putea spune din zborul calului, cine l-a trimis şi pentru ce anume.

— Am poruncă să te duc la Zmeul zmeilor, în schimbul păsării măiestre, pe care ne-a furat-o procletul, că noi fără ea nu putem trăi.

Spunea el ce trebuia să spună, deşi de-acuma cam cu jumătate de gură; fiindcă, după ce o văzuse câtă-i de gingaşă şi frumoasă, se în-

drăgostise de ea şi nu se mai îndura s-o piardă din mână. Când auzi zâna despre cine-i vorba, se îngălbeni precum ceara şi-i răspunse că la el nu merge nici moartă. Primeşte mai degrabă să-i dea drumul în prăpastie decât să trăiască alături de o pocitanie ca aceea. Mezinul, ca să-i încerce gândurile, strică o vorbă şi-i zise:

— Dacă nu vrei la zmeu, atunci te duc la mine.

— Asta-i altceva, răspunse bucuroasă zâna.

Auzind acestea, mezinul se bucură în sinea lui, dar în aceeaşi măsură se aprinse de ură împotriva zmeului, nu numai pentru că-i furase pasărea, ci şi pentru că râvnea la o frumuseţe ca aceea, nemaiîntâlnită în lume.

Calul zbura, dar el se tot frământa cu mintea ce să facă şi cum să dreagă să-i rămâie şi zâna a lui şi totodată să-şi poată scoate şi pasărea din ghearele procletului? Deodată faţa i se însenină ca soarele după ploaie: îşi aduse aminte de moşneag. Mai zburară cât mai zburară şi în sfârşit ajunseră la locul de unde plecase. Mezinul sări repede de pe cal, o coborî şi pe zână, apoi, plin de nerăbdare, se dădu oleacă mai într-o parte şi, scoţând aşchiuta din chimir, începu să stea de

vorbă cu binefăcătorul său. Moşul îi spuse să-l aştepte, că vine îndată. Într-adevăr, numai cât mântui vorba, că pe loc şi apăru.

— Spune, voinicule, care ţi-i durerea?

Şi, zicând acestea, zâmbea şiret pe sub mustaţă, fiindcă el, fiind năzdrăvan, ştia dinainte ce avea să păţească feciorul de împărat şi de bună seamă că pentru asta l-a şi ajutat să ajungă la zână, că se potriveau amândoi la chip ca două picături de rouă.

— Moşule, zise mezinul, află că eu cu drumul meu mi-am pierdut minţile şi acum am ajuns între ciocan şi nicovală.

— Ce vrei să spui cu vorba asta?

— Vreau să spun că m-am îndrăgostit de zână şi simt că fără ea nu mai pot trăi. Aşa că învaţă-mă, te rog, ce să fac să mă pot linişti?

— Flăcăule, te-i fi îndrăgostit tu de ea, dar nu te-ai întrebat

dacă nu cumva ea vrea să meargă la zmeu?

Auzind zâna vorba asta, se întoarse spre ei şi răspunse scurt şi apăsat că la zmeu nu merge nici moartă.

— Dar după flăcăul acesta ai merge? o întrebă moşul.

— Cum aş putea zice nu, când a trecut prin atâtea primejdii până să ajungă la mine?

— Auzi, voinicule?

— Aud.

— Atunci, a ta să rămâie, numai că aş vrea să fiu poftit şi eu la nuntă, ca să deschid danţul miresei.

Cu toţii izbucniră veseli în râs, iar moşul scoase din sân o păpuşica de lut nears şi, dân-du-i-o mezinului, îl sfătui să i-o ducă zmeului în locul păsării măiestre. La-nceput el crezu că moşul glumeşte, de-aceea îndrăzni să-i spună că n-are curaj să se înfăţişeze cu asemenea păpuşica de lut în locul zânei, că doar zmeul nu-i copil să-l poţi înşela cu orice.

— Du-i-o pe răspunderea mea şi ai să vezi cu câtă bucurie o s-o primească, zise bătrânul.

Cam cu ruşine, cam cu-ndoială, feciorul luă păpuşa aceea de lut şi se duse la zmeu.

Când colo, ce să vezi? Numai cât trecu poarta că, iaca, păpuşica prinse viaţă şi se prefăcu în zână frumoasă şi voinică, întocmai la chip cu *cea* pe care o adusese din împărăţia Primăverii. Când o văzu, zmeul se şi repezi ca un leu asupra ei, o-nşfăcă de mână şi-i făcu vânt în odaia de

alături, apoi trase repede zăvorul pe dinafară şi se duse să aducă pasărea măiastră.

— Poftim, băiatule, ia-ţi pieritura asta şi şterge-o tot acuma, ca să nu moară la mine în odaie, că, după câte văd, nu prea mai are multe zile de trăit.

— Doar ţi-am spus că păsările sunt slăbiciunea mea, dar mai ales de aceasta mă leagă amintirile ca unul care am crescut-o de când încă era puişor golaş…

— Hai, hai, gata, nu te mai întinde la vorbă, că n-am vreme de pierdut cu tine.

Atunci feciorul de împărat luă pasărea şi o şi rupse din ioc, de

frică să nu se răzgândească zmeul. Când ajunse însă la ai săi, iaca numai ce se auzi în palat o bubuitură grozavă, de se cutremurară zidurile.

— Ai auzit? întrebă moşul.

— Am auzit, răspunse flăcăul, dar nu pricep ce-o fi însemnând asta?

— A crăpat zmeul de ciudă când, întorcându-se în odaia unde o lăsase pe zână, a dat cu ochii de păpuşă, ş-acu se luase pe urmele tale să te facă una cu pământul. Dacă vrei să te încredinţezi, deschide poarta şi ai să vezi.

Deschise mezinul poarta şi văzu într-adevăr ograda băltită de sânge, iar în mijloc o movilă de măruntaie, că era zmeul acela ditamai matahala, nu glumă.

Amu, că scăpase de zmeu, era bucuros că redobândise pasărea măiastră şi că zâna era a lui; mai rămăsese să dea şi de urma fraţilor săi. Şi fiindcă moşul îl ajutase în toate, cu dragă inimă, prinse îndrăzneală şi-l rugă să-l ajute şi în tre-buşoara asta.

— Voinicule, îţi pui tu obrazul pentru ei, dar să ştii de la mine că dumnealor şi-au făcut-o singuri, cu mâna lor. Tu ai ţinut seamă de sfaturile tatălui tău. Ei, însă, nu! De aceea mândria lor Ie-a adus pieirea.

— Moşule, or fi ei vinovaţi, nu zic ba, nu uita însă că-mi sunt fraţi şi doar ştii că sângele apă nu se face! Mai ales mă gândesc la părinţi şi ştiu cât de mult suferă, aşa că, te rog, fă-ţi pomană şi cu unii şi cu alţii, că n-am să te uit niciodată.

— Bine, flăcăule. În cinstea obrazului tău am să-mi calc pe inimă şi fac şi treaba asta…

Şi moşul îl sfătui ca în drumul său spre casă să se oprească în locul unde a poposit întâiaşi dată şi să atingă cele patru stane de marmură cu

băsmăluţa pe care i-a dat-o atunci când şi-au potolit foamea cu pâine uscată şi mere pădureţe.

Atât mai apucă a-i spune moşneagul şi în aceeaşi clipă dispăru şi el şi calul cel cu douăsprezece aripi.

Rămaşi singuri, feciorul şi zâna porniră la drum şi, când

ajunseră la locul ştiut, se opriră ca să încerce spusa moşului. Atinse el stanele cu colţul băsmăluţei şi ele prinseră viaţă şi se prefăcură în cei doi fraţi şi caii lor, în căutarea cărora era pornit.

Treziţi ca dintr-un somn adânc, aceştia se repeziră bucuroşi şi-şi îmbrăţişară fratele, îl sărutară, o îmbrăţişară şi pe zână, pentru că-şi închipuiau că trebuie să fie logodnica lui, de vreme ce se afla lângă el. Plecară apoi cu toţii spre casa părintească.

Tocmai când erau în focul îmbrăţişărilor, iaca numai ce se pomenesc că şi pasărea măiastră începe să cânte şi deodată apar în jurul ei stoluri nesfârşite de păsări şi încep să cânte şi ele. Văzduhul se însenină; codrii, livezile şi crângurile se împânziră de păsări întocmai ca şi altă dată; voia-bună coborî în sufletul tuturor, iar împăratul se făcu sănătos ca în vremurile cele bune. Ş-apoi,

când îşi mai văzu şi feciorii intrând cu toţii veseli în ogradă, se bucură aşa de tare, că izbucni în plâns de bucurie… Plângea şi-i săruta şi nu se putea opri din plâns, pentru că nu-i venea să creadă ochilor că ceea ce vede nu-i vis sau nălucă.

Chiar de a doua zi se porniră pregătirile de nuntă, dar nu numai a mezinului, ci şi a celorlalţi doi feciori, că pesemne şi ei îşi avură chitite miresele încă înainte de a pleca la drum.

Amu, cum a fost, cum n-a fost, vorba-i că totul s-a sfârşit cu bine, însă fără îndoială că aceasta s-a datorat mezinului şi acelui moşneag necunoscut… căci, dacă nu erau ei, cei doi fraţi acolo ar fi rămas, stane de marmură, câtă-i lumea şi pământul.

POVESTE ORIENTALĂ

Cadiul şi califul

ÎNTÂMPLAREA ACEASTA s-a petrecut demult, pe vremea înţeleptului calif Harun al Raşid. Într-o zi, califul îl chemă pe credinciosul său, marele vizir Giafar, şi-i spuse:

— Preaiubite Giafar, îţi este bine cunoscut obiceiul meu de a pleca prin ţară, însoţit de tine, spre a afla cum trăiesc oamenii din împărăţia mea.

— Un obicei foarte bun, înălţimea ta, pe care ar trebui să-l aibă toţi stăpânitorii de popoare, răspunse vizirul.

— De astă dată, continuă califul, voi pleca de unul singur, îmbrăcat ca un om din popor şi voi merge călare. Am să lipsesc

poate mai multe zile. În această vreme, te las pe tine să vezi de treburile împărăţiei.

— La voia strălucirii tale, preamărite stăpâne! grăi Giafar.

— Aşa că rămâi sănătos, urmă califul.
Veghează cum ştii tu mai bine şi, orice mi s-ar întâmpla, nu te amesteca până nu primeşti în cuviinţarea mea pentru aceasta.

— Am înţeles, înălţimea ta, pleacă liniştit! spuse vizirul Giafar, sărutând cu smerenie mâna califului.

După vreo zece zile de preumblare prin ţară, Harun al Raşid se înapoia mulţumit de ce aflase prin sate şi cetăţi. Mergea la pas domol pe calul său puternic şi vioi, având o şa obişnuită, într-a-dins alese toate astfel, ca să nu dea de bănuit cumva acelora ce l-ar vedea.

în călătoria sa, califul, îmbrăcat ca un simplu negustor, hrănise, ţesălase şi adăpase singur calul, care se împrietenise cu el şi-l iubea cât nu se poate spune de mult.

Bucuros că se înapoiază acasă, califul îngăima un cântec care-i amintea de copilărie. Când, la umbra unui smochin, văzu un cerşetor şchiop care-i ceru de pomană:

— Faceţi-vă milă de un biet olog fără putere!
Harun opri calul, scotoci în pungă şi-i aruncă cerşetorului un dinar de argint, spunându-i:

— Ţine, omule!

— Un dinar de argint?! strigă cerşetorul cu adâncă uimire. Allah să te răsplătească pentru fapta ta milostivă, drumeţule! Dar dacă sufletul tău bun ar voi să-şi facă într-adevăr milă de nenorocirea mea, se rugă el cu lacrimi în ochi, m-ai lua pe calul tău voinic până la Bagdad.
Drumul pentru mine e lung şi anevoios şi nu mă încumet să-l fac pe jos. Allah să-ţi ajute şi
Mohamed, profetul său, să te răsplătească în veci de veci!

Califul Harun al Raşid, bun cum era de felul său, se înduioşa şi grăi cu blândeţe:

— Fie, omule, aşteaptă să descalec şi să te ajut să te sui pe cal dinaintea mea, deşi nu-mi place deloc să merg înghesuit.

Şi făcu precum spusese.

— Ah, mulţumesc! spuse cerşetorul peste măsură de încântat.
— Şezi bine? îl cercetă califul.
— Da, cât se poate de bine. Allah să te răsplătească! îţi mulţumesc din suflet pentru marea bunătate ce mi-ai arătat-o, continuă cerşetorul şi nu mai contenea cu mulţumirile.
— Ei, lasă astea acum, îi spuse Harun al Raşid.

— Nu ştiu cum voi putea să-ţi răsplătesc atâta bunăvoinţă.
— Să te rogi pentru mine, grăi califul, plictisit de atâta linguşeală.
— Voi face-o toată viaţa, câtă îmi va mai fi hărăzită deallah!
Pe drum, cei doi călători sporovăiră de una, de alta, ca să le treacă timpul mai uşor. Dar cerşetorului nici prin cap nu-i trecea că la spatele lui şedea preaputernicul stăpânitor Harun al Raşid. Cum ar fi putut oare să se gândească la una ca asta? Şi iată că, într-un târziu, califul spuse cu uşurare, căci îl cam obosise călătoria aceasta în doi pe spinarea aceluiaşi cal:
— Ei… omule, călătoria noastră se apropie de sfârşit, lată că se vede poarta dinspre apus a Bagdadului. Ce frumos strălucesc minaretele moscheelorân scăpătatul soarelui! Şi cerul parcă e de aur…
— Da, e frumos, într-adevăr, pentru alţii, răspunse cerşetorul cu glasul îngheţat, dar mie nu-mi arde să mă bucur de asemenea privelişte.
Harun îi răspunse întristat, oftând cu milă:
— Da, poate că ai dreptate, beteşugul de care suferi te împiedică.

Fură nevoiţi să tacă însă, din pricina larmei ce era în piaţa Bagdadului, în care ajunseseră pe nesimţite. Negustorii nu mai conteneau, lă-udându-şi mărfurile, care de care mai frumoase.
Dar califul se trezi deodată din toropeala ce-l cuprinsese plăcut, la auzul vorbelor pline de obrăznicie ale cerşetorului, care se răstea la el:
— Lată, am sosit în piaţa cea mare a Bag dadului, omule, aşa că fă bine şi dă-te jos de pe calul meu cât mai repede! De aci poţi merge şi pe picioare, că eşti zdravăn cât un bivol. Eu mă duc acasă cu calul, că am întârziat.

Lui Harun nu-i veni să-şi creadă urechilor ce aude şi strigă înfuriat:

— Ce tot sporovăieşti acolo, bicisnicule? Nu eşti zdravăn, pesemne! Eu să mă dau jos de pe calul meu, după ce ţi-am făcut bine şi te-am adus până aci, chinuindu-mă? Hai, hai, dă-te tu jos şi asta cât mai repede, să nu te arunc eu acuma, nemernicule, ticălosule!

Dar păcătosul de cerşetor începu să ţipe din răsputeri, strângând mulţimea în jurul lui:

— Ajutor, săriţi, ajutor! Tâlharul acesta vrea să-mi fure calul. Vai de măiculiţa mea, atâta nerecunoştinţa nu mi-a fost dat să văd până astăzi!

Şi izbucni într-un hohot de plâns. Ca prin farmec, gălăgia din piaţă conteni brusc şi cei doi pricinaşi se văzură înconjuraţi de îndată de neguţătorii şi muşteriii care-i luară la rost.

— Dar ce e, ce s-a întâmplat?

— De ce ţipi aşa, omule?

— La ce-ai strigat după ajutor? Cerşetorul, cu lacrimi în ochi, le răspunse tânguios:

— Fraţii mei, oameni buni, ajutaţi-mă, vă rog, să scap de acest nerecunoscător şi mincinos, cum eu n-am mai pomenit în viaţa mea.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebară câţiva.

— Mergeam pe căluţul meu spre Bagdad, începu cerşetorul, că sunt olog şi-mi ţin viaţa cu milostenia credincioşilor, şi pe drum îl întâlnii pe acest om aci de faţă, obosit, flămând ca vai de el. „Ia-mă şi pe mine, zice, până la Bagdad, că nu mai pot, mă prăbuşesc în praf!” Mi-a fost milă de el, că de felul meu sunt tare milos, şi l-am luat dinapoia mea, pe cal, chinuindu-mă cu el ca vai de lume. Iar acum, când să coboare, ce credeţi, fraţilor, vrea să-mi ia calul, să mă lase nenorocit pe drumuri, zice că e calul lui.

Atunci, Harun izbucni plin de indignare:

— Da’ nici pomeneală de aşa ceva, oameni buni! Calul e al meu şi tot ce vă spune acest nemernic sunt minciuni sfruntate!

Cerşetorul începu să plângă cu sughiţuri, căinându-se:

— Oh, oh, el minte, oameni buni, el, că vrea să-mi ia calul…

— Dar calul e al meu, înţelegeţi odată! se înfurie califul.

— Auziţi, auziţi, oameni buni, nu se lăsă ologul, calul e al lui! Ce să mă fac?

Atunci săriră câţiva cu gura pe Harun al Raşid:

— Dar ce ai cu el, neguţătorule? De ce vrei să-i iei calul?

— Aşa ceva nu s-a mai pomenit!

— Adevărat că nu s-a mai pomenit, răspunse atunci califul mânios, dar nu înţelegeţi, oameni buni, că e calul meu, de câte ori să vă mai spun!?

— Cum poţi să dovedeşti asta?

— Aşa e, n-am cum să vă dovedesc. Dar el, ologul, cum dovedeşte că e calul lui?

Cerşetorul strigă din răsputeri, plângând cu sughiţuri:

36

— E al meu şi pace! Cum să dovedesc, doar mă vedeţi că sunt călare pe el în faţa acestui ticălos, care vrea să mi-l răpească.

— Aşa e, are dreptate omul! strigară câţiva.

— Dar dacă n-are dreptate? sări un muşteriu mai înţelept. Niciunul, nici altul n-are dovezi că e calul lui sau al celuilalt.

Şi atunci califul văzu că acela ce vorbise astfel nu era altcineva decât credinciosul său vizir Giafar care se afla în piaţă. Harun îi făcu un semn liniştitor cu mâna şi grăi:

— Oameni buni, să mergem la cadiu să ne facă dreptate; el are să ştie mai bine să scoată adevărul la lumină şi, cum o hotărî el, aşa să fie.

Şi cei doi împricinaţi, strălucitul calif Harun al Raşid şi cerşetorul, au fost duşi cu mare alai de către locuitorii Bagdadului la cadiu. Acesta era un bătrân arătos, cu barba mare, căruntă, şi cu un turban roşu. El le spuse cu blândeţe să aştepte liniştiţi în încăperea unde se făceau judecăţile, până le va veni rândul, întrucât, înaintea lor, mai erau două pricini de judecat.

Cadiul, după ce bătu cu un ciocănaş de argint în masa de dinaintea lui, rosti cu un glas cald şi binevoitor:

37

— Să începem. Sunt la rând pentru judecată ţesătorul de covoare şi măcelarul.

Ţesătorul şi măcelarul răspunseră amândoi deodată:

— Aci suntem, înălţimea voastră!

— Prea bine, grăi cadiul. Să vă aud pricina. Care face plângere?

— Eu, înălţimea voastră, spuse măcelarul.

— Ei, ce ai de spus, măcelarule?

— Înălţimea voastră, începu măcelarul, plângerea mea împotriva ţesătorului de covoare aceasta este: m-am tocmit cu ţesătorul, aci de faţă, să-mi ţească un covor frumos ca la Buhara, din fire roşii, verzi şi galbene ca aurul. Mi l-a ţesut, l-am luat cu mare bucurie, căci, ce e drept, e foarte frumos, ţesut cu mare grijă, cu înflorituri alese şi cu…

Dar cadiul îl întrerupse din tutuiala:

— Lasă astea, spune-mi de ce te plângi, nu cum e covorul. Ţi l-a făcut aşa precum ai dorit?

— Da, înălţimea voastră, exact cum mi l-am dorit, încuviinţă măcelarul.

— Prin urmare îţi place, eşti mulţumit de covor?

— Da, chiar foarte mulţumit.

— Păi atunci ce mai vrei, omule!? întrebă nedumerit cadiul.

— Înălţimea voastră, oftă măcelarul din adâncul bojocilor, vreau să-mi faceţi dreptate. Că eu, când am luat covorul, azi de dimineaţă, i-am pus în mână ţesătorului cinci galbeni, aşa după cum ne-a fost învoiala. Am făcut covorul sul, l-am luat pe umăr bucuros şi, când am dat să ies din prăvălie, ţesătorul sare cu gura la mine: „Păi, nu-mi plăteşti?” Cum să-i plătesc, când i-am plătit o dată? Ce, el mi-a făcut două covoare? Şi am venit de îndată aci, la înălţimea voastră, să-mi faceţi dreptate şi să…

— Destul, omule, strigă cadiul, ajunge! Tu, ţesătorule, ce ai de spus la pâra măcelarului?

— Luminate şi înţelepte stăpâne, măcelarul, când a văzut covorul şi i-a plăcut, a rămas încântat şi într-adevăr a băgat mâna în buzunarul halatului, pesemne ca să ia cei cinci galbeni şi să mi-i dea mie. Dar apoi a început să laude covorul că-i aşa şi pe dincolo, că e mai frumos decât se aştepta el, că ce bucuroasă o să fie nevastă-sa când i-o duce covorul şi l-o pune pe sofa, şi câte şi mai câte de-alde astea. Apoi, după cum el

însuşi vă spuse, a făcut covorul sul, l-a pus pe umărul drept,

mi-a spus *salam-alei-curri* şi a ieşit, fără să-mi dea o firfirică măcar, necum cinci galbeni. Atunci, cum era şi firesc, l-am tras de covor înapoi şi i-am cerut galbenii.

— Hm, hm! mustăci cadiul, stând o toană pe gânduri. Ziceţi că aţi venit de îndată după cearta voastră la judecata mea?

— Într-adevăr, aşa este, înălţimea voastră, răspunseră amândoi pricinaşii.

— Prea bine. Apoi cadiul îl întrebă pe ţesător, repede: Tu ai la tine cumva, din întâmplare, cinci galbeni?

— Am, luminate stăpâne, zâmbi ţesătorul, dar aceşti galbeni nu sunt de la măcelar. Ce, numai un muşteriu am eu? Doar am muşterii berechet.

— Prea bine, dă încoace cei cinci galbeni, te rog, spuse cadiul.

— Poftim, înţelepte stăpâne, dar iarăşi vă spun: aceştia nu sunt galbenii de la măcelar, l-am păstrat pentru…

— Destul, ţesătorule, ajunge! Puteţi pleca acum şi veniţi să vă spun ce am hotărât, mâine, înainte de a cădea amurgul.

1 *Salam-alei-cum* – formulă de salut.

Apoi cadiul, bătând iarăşi de trei ori cu ciocănaşul, spuse:

— Sunt acum la rând scriitorul de jalbe şi brutarul.

— Aci suntem, luminăţia ta! răspunseră scriitorul şi brutarul amândoi deodată.

— Prea bine, grăi cadiul. Să aud pricina voastră. Care este cel cu plângerea?

— Eu, luminăţia ta! zise scriitorul.

— Ce ai de spus?

— Luminate şi cinstite stăpâne, începu el, după cum bine ştii, eu sunt un biet scriitor de jalbe, plângeri, scrisori şi acte. Când are cineva ceva de scris, vreo scrisoare sau vreo cerere, vine la mine şi eu i-o scriu frumos cu pana pe hârtie, cu cerneală albastră, neagră sau roşie, după gustul fiecăruia şi după cum ne învoim.

— Bine, bine, lasă astea, spuse cadiul plictisit, şi treci la ce te doare.

Atunci scriitorul grăi:

— Ca să mă ajute la treburile casei, să aibă grijă de biata maică-mea care e bătrână şi abia se mişcă, am luat-o de doi ani şi mai bine pe această fată, aci de faţă, pe nume Fatme. Brutarul din mahalaua vecină cu a mea a încântat-o să

treacă vânzătoare de pâine la el în prăvălie. Acum o bate şi o ţine cu sila, că fata şi-a dat repede seama cu cine are de-a face.

— Ce ai de spus, brutarule, la pâra scriitorului de jalbe?

Brutarul strigă, mâniat:

— Sunt uimit peste fire de tot ce spune scriitorul, luminăţia voastră. Fata e în slujbă la mine şi-mi ajută în brutărie de multă vreme!

Pesemne că scriitorul nu e în toate minţile sau născoceşte minciuni, deprins cu balivernele pe care le înşiră toată ziua pe hârtie. Ca să vă încredinţaţi, poftiţi, întrebaţi-o şi pe fată, care e aci.

Cadiul, întorcându-se înspre fată, o întrebă cu blândeţe:

— Răspunde-ne, Fatme, pe cine cunoşti tu de stăpân?

— Luminăţia ta, răspunse Fatme sfioasă, brutarul este stăpânul meu de vreme îndelungată. Pe scriitor nici nu l-am văzut până acum şi nu ştiu ce să cred de minciuna lui.

Atunci scriitorul, înfuriat la culme, strigă:

— Ei mint amândoi, prealuminate cadiu! Lui

Fatme îi este frică de brutar să n-o omoare în bătaie.

— Aha, prea bine, grăi cadiul, sunt lămurit!

Fatme, tu ai să rămâi aci, iar voi să veniţi mâine înainte de apusul soarelui, să vă spun ce am hotărât. Acuma duceţi-vă!

Apoi cadiul, întorcându-şi privirea spre calif şi cerşetor, spuse:

— E rândul vostru. Ce pricină v-a adus la judecată, pe tine, neguţătorule, şi pe tine, ologule?

Cerşetorul răspunse cu glas plângăreţ şi linguşitor:

— Prealuminate şi înţelepte şi drept jude cător, veneam la pas călare pe căluţul meu, în drum spre Bagdad, când îl întâlnii pe acest hoţoman, nu l-ar mai răbda cerul să facă umbră pământului…

Dar cadiul îl opri, strigându-i cu asprime:

— Vorbeşte cuviincios! Până când nu-mi rostesc eu hotărârea,

nimeni nu e hoţoman, precum ai îndrăznit să spui, şi nimeni, cinstit.
Grăieşte pe scurt ce ai de spus.

Ologul miorlăi din nou:

— Şi acest om, pe care îl vedeţi, se milogi de mine să-l iau sus pe calul meu până la Bagdad, că este istovit de drum şi de foame. Îl luai pe cal, la spatele meu şi, când sosirăm în piaţa de lângă

43

moscheea cea mare, a vrut să mă dea jos şi să-mi ia calul.

Cadiul îl întrebă pe Harun:

— Ce ai de spus la această pâră, negu- ţătorule?

Harun răspunse liniştit şi cu multă bună-cuviinţă:

— Înţelepte cadiu, lucrurile stau cu totul altfel de cum Ie-a spus părătorul meu: eu veneam călare spre Bagdad, şi l-am întâlnit pe el sub un smochin. Mi-a cerut pomană, i-am dat un dinar de argint şi apoi m-a rugat să-l iau pe cal până la cetate, că-l dor picioarele şi este beteag. Mi-a fost milă de el şi l-am luat în faţă, dar când am ajuns în piaţă, mi-a poruncit cu glas aspru să mă dau jos de pe cal, întrucât el trebuie să se ducă acasă cu calul, fiindcă e grăbit. Am rămas ca trăsnit şi nu am ştiut ce să cred. Apoi a făcut o larmă de s-a adunat lumea buluc împrejurul nostru.

— Unde este calul cu pricina? voi să ştie cadiul.

— E afară, în stradă, priponit de un pom, lângă poartă.

— Aha, prea bine, prea bine! spuse cadiul. Apoi hotărî: Duceţi calul la mine în grajd; iar voi

44

să veniţi mâine, înainte de apus, spre a vă spune ce am hotărât.

A doua zi, pe seară, înainte de a cădea amurgul, după cuvântul cadiului, cei şase împricinaţi veniră pe rând ca să afle ce hotărâse acesta. Cadiul îi aştepta în aceeaşi încăpere, aşezat pe jilţul său acoperit cu catifea roşie. El bătu de trei ori cu ciocănaşul în masă, îşi drese glasul şi rosti răspicat:

— Ascultaţi hotărârile mele: tu, ţesătorule, eşti un mare pungaş. Măcelarul ţi-a plătit cinstit cei cinci galbeni pentru covor, lată galbenii, ţi-i dau înapoi, deşi n-ai merita, dar pentru

că te-am dovedit a fi înşelător, ca să te înveţi minte şi să te faci om cinstit, măcar de aci înainte, vei primi la spate douăzeci şi cinci de vergi.

— Lartă-mă, stăpâne, se milogi ţesătorul, că nu mai fac altă dată!

— Am zis! strigă cadiul, ridicând mâna. Acuma tu, scriitorule. Fatme este slujitoarea ta.

— Aşa este, înălţate stăpâne, spuse peste măsură de bucuros scriitorul.

Cadiul adăugă:

— Cu toate că spune că e a brutarului, care şi el e un mare înşelător. De frică a spus Fatme

aşa. La slujitoarea şi du-te acasă liniştit. Iar brutarului să i se tragă douăzeci şi cinci de vergi la spate.

— Iertare, stăpâne! se milogi brutarul.

— Nicio vorbă! strigă la el cadiul. Afară! Şi, dacă nu te potoleşti şi vei căuta să te răzbuni pe scriitor sau pe Fatme, bagă bine la cap ce-ţi spun, te trimit la închisoare pe un an, ca să te răcoreşti de dogoarea cuptorului şi să te limpezeşti la cap, aşa cum trebuie. Hai, plecaţi acum! Slujitor, ai grijă de cei doi înşelători, să-şi primească pedeapsa. Aşa, acum, neguţătorul şi ologul.

Cerşetorul, din cale-afară de linguşitor, strigă:

— Aci sunt, preastrălucitule şi înţeleptule stăpân!

Dar cadiul îl repezi cu asprime:

— Lipseşti din ochii mei, neruşinatule şi nenorocitule! Apoi, îndreptându-se către Harun, îi grăi cu glas blând: Cinstite neguţător, calul este al tău. Iar tu, olog păcătos, fiindcă ai vrut să înşeli, vei fi plimbat pe cal, cu faţa la spate, prin tot
Bagdadul, spre a te cunoaşte lumea şi a te ocoli, fără să-i mai fie milă de beteşugul tău. De bătaia care ţi se cuvine pe deplin, scapi, fiindcă eşti olog, altminteri…

Atunci Harun, lăsând orice milă la o parte, spuse indignat:

— Dar n-are niciun beteşug, înţelepte cadiu, e un prefăcut. L-am urmărit pe când venea la judecată, astăzi, înaintea mea. Mergea drept ca toţi drepţii. Abia la colţul străzii şi-a prefăcut

mersul, începând să şchioapete din greu!

— Aşa? se înfurie atunci cadiul. Vasăzică te prefaci schilod, ca să le fie milă oamenilor de tine şi să-ţi dea de pomană. Deci, de două ori înşelător. Atunci, slujitor, ai grijă să i se tragă şi acestui păcătos cincizeci de vergi tari la spate, ca să-i vină mintea la cap.

— Iertare, preastrălucitule stăpân, iertare! se milogi cerşetorul.

— Dacă mai scoţi o vorbă doar, îţi îndoiesc pedeapsa. Afară! Apoi, văzând că Harun nu plecase încă, îi grăi cu prietenie: Văd că ai rămas, cinstite neguţător, cu ce-ţi mai pot fi de folos?

— Prea înţelepte cadiu, îi răspunse califul, iartă-mă că-ţi mai răpesc puţin din timpul tău atât de preţios.

— Te ascult, încuviinţă cadiul binevoitor.

— Sunt pe deplin încredinţat că ai judecat cum nu se poate mai înţeiepţeşte şi că ai dat

—

dreptate, aşa după cum se cuvenea, acelora ce o meritau într-adevăr. Dacă mă socoteşti demn de încrederea ta, spune-mi, rogu-te din suflet, cum ai ajuns să afli adevărul? Mai întâi spune-mi de unde ai ştiut că măcelarul i-a dat cei cinci galbeni ţesătorului?

Cadiul îi răspunse, râzând uşor:

— Îmi dau seama că eşti un om deosebit şi îţi spun cu plăcere. Ieri seară, am pus cei cinci galbeni într-un pahar cu apă curată. Azi de dimineaţă, ochiuri mici de grăsime pluteau la suprafaţa apei. Asta înseamnă că banii au fost mai întâi în mâna măcelarului, care este mai întotdeauna murdar de grăsime de berbec.

Ţesătorul liberează cu stofa uscată şi nu putea să le dea grăsime.

Harun strigă atunci, uimit de limpezimea judecăţii cadiului:

— Aşa e, într-adevăr! Dar cum de i-ai dat-o pe Fatme scriitorului de jalbe, atâta vreme cât ea însăşi a mărturisit că îl slujeşte pe brutar şi încă de mult timp?

— Şi aceasta mi-a fost uşor să descopăr, grăi cadiul, şi iată cum: aseară, voind să scriu ceva, am găsit cerneala uscată în

călimară de prea mare
48

căldură. Atunci am chemat-o pe Fatme şi i-am spus: „lată, cerneala s-a uscat, vezi de călimară, te rog”. Ea a luat călimara cu multă bună-cuviinţă, a turnat câteva picături de apă în cerneală cu multă băgare de seamă, să nu se verse cumva, a luat un beţişor şi a amestecat bine, apoi mi-a adus călimara şi mi-a pus-o pe masă, uşor, fără să scoată o vorbă, în felul acesta, mi-am dat seama că l-a slujit timp îndelungat pe scriitor, avea multă îndemânare în treaba asta. Brutarului putea să-i facă cocă de pâine, dar nicidecum să-i potrivească cerneala, căci el nu scrie.

— O, într-adevăr ai dovedit şi aci multă iscusinţă! grăi Harun. Dar cu calul meu cum a fost?

— Apoi aceasta, zâmbi cadiul, mi-a fost mai uşor de aflat decât celelalte. De ieri, de când am luat calul la mine, nu i-am dat nici să mănânce, nici să bea; iar astăzi, înainte de a sosi voi la judecată, l-am priponit lângă uşă în aşa fel, încât să-i vadă pe toţi cei care vor veni. Iar eu m-am pus la pândă.

— Şi ce-ai văzut? întrebă nerăbdător califul.

— Când a trecut cerşetorul, calul nici nu s-a sinchisit de el. Dar când ai trecut tu, neguţătorule,
49

deodată a tresărit, a ciulit urechile, şi-a umflat nările, a nechezat uşor, a început să bată neliniştit cu copita în pământ şi a întors capul după tine ca după un vechi şi bun prieten. Aşa mi-am dat seama că tu eşti stăpânul lui cel adevărat, iar nu cerşetorul!

— O, îi grăi Harun cu multă căldură, îţi mulţumesc din inimă, preaînălţate cadiu, pentru toate aceste lămuriri! Am avut, într-adevăr, ce învăţa de la tine şi îmi va fi de folos toată viaţa.
Şi, cu toate că-mi pare rău, am să te răpesc din mijlocul acelora pe care-i judeci cu adâncă înţelepciune.

— Să mă răpeşti de aici, zici?! întrebă cadiul, foarte uimit.

— Da, da, cu toate că-mi pare rău, te voi lua ca să stai alături de mine şi să mă sfătuieşti, cu aceeaşi înţelepciune, în pricinile ce le am eu de judecat şi care au de o sută de ori mai multă însemnătate.

Atunci cadiul, străluminat, grăi plin de mare bucurie:

— O, înălţimea ta, abia acum îmi dau seama că l-am judecat pe însuşi strălucitul stăpân, califul
Harun al Raşid...

— Nu, îi răspunse califul cu modestie, tu ai judecat pe un oarecare neguţător. Dar vei fi sfetnicul meu de cinste, ajutându-mă să judec şi eu cu aceeaşi înţelepciune cu care ai judecat tu astăzi, în toate judecăţile ce le voi avea de făcut eu de aci înainte.

POVEŞTI SIRIENE

Saad şi uriaşul

SE SPUNE că un mare negustor avea o fată tare frumoasă, o mândreţe, pe nume Saad. El stăpânea corăbii multe, ce cutreierau mările, gemând de mărfuri.

într-o zi sosi vestea că toate corăbiile lui se scufundaseră. Tare se mai întrista negustorul! îi merse din ce în ce mai rău, şi nu trecu mult şi ajunse calicul calicilor. Atunci se mută cu fiica sa la ţară, într-o colibă de rând. Cu toate acestea erau fericiţi, căci Saad îşi îngrijea cu dragoste tatăl şi muncea cu sârg. În noua lor viaţă, fata era o încântare şi o bucurie nespusă pentru tatăl ei, făcându-l să se simtă cu totul şi cu totul fericit.

într-o bună zi veni un om cu vestea că una din corăbiile sale, scăpată de la naufragiu, sosise în port. Mare fu bucuria fostului negustor când află nemaisperata veste. Se grăbi să iasă în

întâmpinarea corăbiei cu mărfuri. Înainte însă de a pleca, o întrebă pe fată ce ar dori să-i aducă de la oraş.

— Un trandafir frumos, atâta îmi doresc, fu răspunsul ei.

— Fiica mea, îi zise tatăl, cere-mi un lucru de preţ, căci acum, slavă Domnului, suntem din nou înstăriţi.

— Îţi mulţumesc mult, tată, dar eu nu vreau decât un trandafir frumos, spuse din nou Saad.

Atunci tatăl îi făgădui şi plecă. Se duse în port, luă în stăpânire corabia cu mărfuri şi porni apoi să caute un trandafir pentru fata lui. Dar nu găsi defel, căci încă nu venise vremea trandafirilor. Curând porni spre casa de la ţară. Cum drumul tăia

printr-o pădure mare, după ce se întunecă, neguţătorul se rătăci prin pădure, aşa că, până la urmă, fu silit să caute un loc de înnoptat. În depărtare zări o lumină. Merse într-acolo şi dădu de un castel mare. Intră în el fără să fie întâmpinat de nicio suflare omenească. Atunci începu să deschidă toate odăile una câte una, dar nu fu chip să găsească pe cineva.

în cele din urmă, se trezi în faţa unei mese, plină cu cele mai gustoase mâncăruri şi cele mai

53

alese băuturi, şi se apucă să se înfrupte. Apoi, găsind într-un dormitor un pat moale, se afundă în el, dormind dus, până dimineaţa. Când se trezi, pe masă îl aştepta micul dejun. După ce mancă, merse în grădină de unde rupse un trandafir, când, deodată, îi apăru în faţă o pocitanie cu o înfăţişare înfricoşătoare, jumătate om, jumătate animal. Uriaşul îl întrebă cum de ajunsese acolo, iar negustorul se apucă să-i depene povestea lui, cum de ajunsese să culeagă trandafirul pentru fata lui, Saad. Atunci pocitania îi spuse:

— Mă învoiesc să iei trandafirul, însă cu o condiţie: să mai treci pe aici şi să aduci cu tine şi pe fiica ta!

Negustorul făgădui că aşa va face. Îi mulţumi şi plecă. Cum ajunse acasă, dădu fetei trandafirul şi îi istorisi ce i se întâmplase. Saad îi mulţumi cu căldură pentru toată strădania lui.

După câteva zile, fata îi spuse negustorului:

— Cred că a venit vremea să-ţi ţii făgăduiala făcută uriaşului, tată.

Purceseră la drum. Merseră şi merseră, până ajunseră în pădurea unde se afla palatul uriaşului. Intrară în el, dar nu aflară pe nimeni. În schimb, găsiră masa pusă şi patul gata pregătit.

54

Mâncară şi se culcară, iar dimineaţa, pe când se aflau amândoi în grădină, veni şi uriaşul. După ce îi dădu bineţe fetei, îi mărturisi că doreşte să-şi unească viaţa cu a ei. Pe Saad o cuprinse teama, iar tatăl ei răspunse răspicat că se împotriveşte acestei uniri. Pe chipul uriaşului se iviră semnele unei mari tristeţi. Înfrângerea şi resemnarea i se puteau citi în ochii scăldaţi în lacrimi.

Mila se cuibări atunci în sufletul fetei; se gândi cât de bine îi primise uriaşul acela şi cât de nerecunoscătoare fusese când se arătase atât de hotărâtă să nu îl ia de bărbat. Ea îi ceru un răgaz de o lună până să-i dea răspunsul cuvenit. Şi el se învoi, dar le ceru ca, în tot acest răstimp, să locuiască împreună, tată şi fiică, în palatul său, ca oaspeţi.

Saad primi.

Uriaşul făcea tot ce-i stătea în putinţă ca oaspeţii săi să se simtă cât mai bine. Saad se minuna văzând odăile palatului pline cu cele mai frumoase şi mai minunate lucruri, împodobite toate cu perle şi multe alte nestemate. Trecu o lună, după care uriaşul o întrebă pe Saad care îi este răspunsul.

— Ai fost tare bun şi darnic cu noi. În pofida înfăţişării tale atât de respingătoare, ai cele mai alese însuşiri ale sufletului, aşa că eu primesc cu dragă inimă să mă unesc cu tine.

Nu sfârşi bine de rostit aceste vorbe, că şi văzu cum uriaşul se preschimbă într-un prinţ frumos. Cu o plecăciune adâncă, acesta îi sărută mâna şi îi spuse:

— Eram un prinţ falnic, draga mea, dar un vrăjitor rău m-a prefăcut în acea pocitanie cu înfăţişare dezgustătoare, sortindu-mă să rămân aşa până ce o fată frumoasă va primi să-mi fie soaţă.

înmiită fu atunci bucuria lui Saad care se mărită cu prinţul şi făcură nuntă mare.

Grădina de mărgean

SE POVESTEŞTE că era odată un împărat care avea trei fii. Şi mai avea împăratul acesta o grădină ciudată, zisă de mărgean şi păzită de un

uriaş năprasnic. Nimeni nu putea rămâne acolo nici măcar o noapte, căci uriaşul îl tăia în două.

într-o zi, împăratul, simţind că i se apropie sfârşitul, îi chemă la sine pe cei trei feciori ai săi şi le zise ca, înainte de moartea sa, să-şi împartă împărăţia între ei.

Fiecare dintre feciori voia să stăpânească grădina de mărgean. Tatăl le spuse:

— Grădina de mărgean va fi numai a aceluia care va izbuti să

petreacă o noapte în ea. Dar mă tem pentru vieţile voastre. Mai bine uitaţi de grădina de mărgean.

Feciorii se lăudară că sunt încrezători în forţa lor, că ei pot rămâne în grădină după pofta inimii, fără să păţească nimic.

Cel mai mare dintre fraţi se grăbi să-şi vestească tatăl că are de gând să-şi dovedească bărbăţia, că el este în stare să doarmă acolo o noapte. O dată cu lăsarea serii, fiul cel mare se îndreptă spre grădină, intră şi merse prin ea până ajunse la un cort mare, înăuntrul căruia se afla un pat. Se culcă, iar dimineaţa, când împăratul trimise să-l caute, i se găsi trupul sfârtecat în două.

Se întrista împăratul de pierderea feciorului, dar şi mai mult se întrista când şi feciorul cel

mijlociu îl vesti că s-a hotărât şi el să doarmă o noapte în grădina de mărgean. Şi orice îi spuse tatăl, nu izbuti să-l împiedice să-şi ducă la îndeplinire gândul lui nebunesc.

în ziua următoare, şi fiul mijlociu al împăratului fu găsit răpus în patul din cortul cel mare, aflat în grădina de mărgean.

Ca un făcut, şi prâslea, Saladin, fără să înveţe nimic din cumplita păţanie a fraţilor săi mai mari, îi spuse tatălui său că avea să-şi petreacă şi el o noapte, cea de a treia, în grădina de mărgean, orice s-ar întâmpla.

Spre seară, intră şi el în grădină, pătrunse în cort, luă perna din pat, o potrivi aşa încât să pară trupul unui om care doarme acolo, întinse deasupra ei pătura, iar el se ghemui sub pat şi aşteptă. Puţin după miezul nopţii, Saladin auzi o mişcare. Când se uită, văzu cum un uriaş înfricoşător se apropie de pat, ridică paloşul şi loveşte perna, despicând-o în două. După ce plecă uriaşul, Saladin se luă pe urmele lui. Merse drum lung până dădu de pământ sterp. Aici îi pierdu urma. O porni la întâmplare tot înainte şi curând dădu peste un bătrân ghemuit pe pământ. Avea o barbă lungă bătrânul acela şi, deşi lângă

el se afla un brici, el nu putea întinde mâna ca să-l ia şi să se radă.

— Ziua bună! îi zise flăcăul.

— Bună să-ţi fie calea, că, de nu mi-ai fi dat bineţe, te-aş fi

mâncat şi ţi-aş fi zdrobit oasele! Ce vrei, fiule? îl întrebă bătrânul.

— Îl vreau pe uriaşul care păzeşte grădina de mărgean! Unde pot da de el?

— Mergi tot înainte, îl povăţui bătrânul, şi vei da de fratele meu. El e mai mare decât mine cu o zi şi ştie mult mai multe decât mine. Întreabă-l pe el despre grădina de mărgean.

Flăcăul luă briciul, rase barba moşneagului şi plecă.

îşi văzu cuminte de drum până întâlni un alt bătrân, fratele mai vârstnic al celui dintâi, cu care Saladin vorbi şi se purtă întocmai ca şi cu cel de mai înainte. Acesta îi arătă pe mama sa care măcina migdale şi îl sfătui să se apropie de ea ca să-l alăpteze, apoi să-i spună: „Am supt laptele tău şi sunt de acum ca şi fiul tău!”

îl mai sfătui să mănânce şi migdalele din mâna bătrânei. Căci, dacă făcea întocmai toate acestea, putea s-o întrebe tot ce dorea să ştie, căci ea îi va răspunde.

Saladin merse aşadar la bătrână, supse laptele ei şi îi grăi:

— Am supt lapte de la sânul tău şi de acum sunt ca şi fiul tău.

Mancă apoi migdalele din mâna ei, iar bătrâna îl întrebă ce voia. Când flăcăul îi spuse păsul, ea îi zise:

— Aşteaptă până vine fiul meu cel mare, căci el ştie mai multe decât mine şi îţi va spune negreşit ceea ce vrei să afli.

O clipă nu trecu şi cerul fu brăzdat de fulgere, iar pământul se cutremură. Saladin întrebă pe bătrână ce se petrece.

— Vine fiul meu cel mare! Unde să te ascund, ca să nu dea de tine?

Suflă peste el şi îl prefăcu într-o rodie pe care o puse lângă ea. Curând se ivi fiul cel mai mare al bătrânei.

— Miroase a om, mamă, zise el.

Iar bătrâna răspunse:

— Om e între măselele tale, iar paloşul lui îţi va tăia capul, fiule! De unde până unde să fie om la mine?

— Am poftă de rodia asta, mamă, şi am s-o mănânc.

Luă rodia, o rupse în bucăţi şi începu s-o mănânce. Un sâmbure din ea căzu pe pământ. Bătrâna îl ridică şi îl ascunse în

sân.
Curând după asta, uriaşul se întinse pe spate şi îşi puse capul în poala maică-si. Bătrâna începu să se joace în părul lui, prefăcându-se că-l caută în cap. Ea însă căuta de zor cele trei fire de păr alb ale fiului său, căci, cine le avea, devenea stăpânul uriaşului.
Cum le găsi, bătrâna începu să smulgă, unul după altul, cele trei fire, în timp ce uriaşul răcnea de durere. De fiecare dată însă ea îl liniştea spunându-i că a dat peste un purice şi astfel izbuti să-i smulgă, rând pe rând, toate cele trei fire. În acest răstimp, îl întrebă ca într-o doară despre grădina de mărgean şi despre uriaşul ce-o păzea.
— De unde până unde ţi s-a năzărit să mă întrebi despre grădina asta? se miră uriaşul.
Cum ea stărui cu întrebările, fiul său îi povesti:
— Grădina aceasta, mamă, ne aparţine de drept nouă, dar s-a întâmplat ca unul dintre noi s-o vândă împăratului care o stăpâneşte acum.
Ce n-am încercat noi ca s-o redobândim, dar degeaba! Am vrut să plătim pentru ea comori

nenumărate, dar împăratul nu s-a învoit să ne-o dea înapoi. Atunci ne-am hotărât ca un uriaş să facă în ea de strajă şi să omoare pe orice om care are să intre în ea.
— Şi unde se află acum uriaşul acesta?
— Este tare departe, mamă, şi nimeni nu poate ajunge la el.
— Departe, departe, nu se lăsă bătrâna, dar spune-mi unde-i locul acela?
— La Sit Budur (şase luni pline), mamă, în străfundul a şapte mări, fu răspunsul.
într-o clipită, bătrâna suflă peste sâmburele de rodie şi Saladin se ivi sub forma sa adevărată. Când îl văzu, uriaşul vru să-l omoare, dar bătrâna îl dojeni:
— E fratele tău, căci a supt din laptele meu, iar acum are şi cele trei fire albe din părul tău.
Trebuie să-l ajuţi să ajungă la uriaşul acela.
Uriaşul răspunse:
— Dar e cu neputinţă, mamă, căci palatul se află în mijlocul mării, păzit de un uriaş mai puternic decât mine. De fiecare

parte a porţii palatului, câte doi lei sfâşie pe oricine ar voi să intre. Oamenii din palat intră agăţându-se de un lanţ atârnat la intrare, între cele două perechi de lei. Lanţul se

mişcă necontenit, iar cei care vor să intre în palat aşteaptă până ce el ajunge în dreptul lor, se agaţă de el şi pătrund în palat ridicaţi în sus, trecând printre cele două perechi de lei. Nimeni însă nu cunoaşte lucrul acesta în afară de locuitorii palatului. Palatul este locuinţa lui Sit Budur (şase luni pline), Frumoasa frumoaselor, şi a tatălui ei, împăratul, care o fereşte de toţi cei ce ar dori s-o răpească sau să-i facă vreun rău.

Auzind aceste vorbe, Saladin nu mai avu decât un singur gând: cum să o întâlnească pe Sit Budur, ca s-o câştige pentru el.

— Te rog, frăţioare, să mă ajuţi să ajung la
Sit Budur, îi spuse el uriaşului, căci m-am îndră gostit pe viaţă, de cum am auzit de ea.

Uriaşul îi răspunse:

— Intrarea la palatul ei este prin şapte mări, iar uriaşul care stă de strajă e mai puternic decât mine. Fata are un cal vrăjit. Un uriaş cu o forţă nemaipomenită îl păzeşte. El face fărâme pe oricine ar încerca să-i facă vreun rău prinţesei.

Cum însă Saladin şi bătrâna stăruiră pe lângă el, până la urmă acesta se învoi:

— Bine, zise el, mă supun rugăminţii voastre, dar eu nu voi intra cu Saladin în mare, căci, aşa

cum am mai spus, uriaşul de strajă este şi mai puternic decât mine şi m-ar răpune negreşit.

Bătrâna îi dădu lui Saladin cele trei fire de păr şi îi spuse:

— Dacă ai să fii la ananghie, arde unul din firele astea de păr şi dorinţa ţi se va împlini numaidecât. Mai scoase din deget un inel de preţ şi i-l dădu, spunându-i: în inelul acesta se află sufletul tău. De-l vei scoate din deget, vei muri, iar de-l pui la loc, vei reveni la viaţă. Eu am un inel la fel ca al tău. De se va îngusta şi-mi va apăsa carnea, voi şti că eşti la strâmtoare şi-ţi voi trimite îndată ajutorul de care ai nevoie.

Saladin îi mulţumi pentru bunătatea ei şi se despărţi de ea cu

lacrimi în ochi. Apoi uriaşul îl săltă pe umăr şi zbură cu el sus în cer.

După puţin timp, îl întrebă:

— Cum vezi pământul?

— Ca o tavă mare, îi răspunse Saladin.

Se înălţă mai sus uriaşul şi iarăşi îl întrebă pe Saladin cum i se arată pământul.

— Ca un ciur! fu răspunsul.

Se înălţă atunci şi mai sus uriaşul şi de a-colo îl întrebă pe Saladin:

— Cum vezi pământul?

— Ca o sită… ca o minge, ca un ou… cât un bănuţ… cât un bob de năut… fu răspunsul flăcăului, până ce pământul dispăru cu totul din faţa ochilor săi.

Merseră ei vreme îndelungată. Deodată, uriaşul îi zise:

— Acum nu-ţi rămâne decât să intri în palatul lui Sit Budur. Mai înainte însă, să iei cu tine doi berbeci. Când ajungi la intrarea palatului, să dai un berbec celor doi lei din dreapta şi unul celor doi lei din stânga, ca să le abaţi atenţia. Aşa ai să te poţi agăţa de lanţ şi să intri în palat. Odată intrat acolo, ai să mergi până ajungi la iatacul domniţei. O vei găsi întinsă pe pat, iar părul ei lung, răsfrânt pe aşternut, va atinge celălalt capăt al patului. Tu apropie-te tiptil şi înfăşoară-i părul pe braţul tău până ce ajungi la capul ei. Atunci trage de el cu putere. Prinţesa se va trezi, dar nu se va putea mişca. Te va ruga fierbinte să-i dai drumul, dar să nu care cumva să faci asta până ce nu va jura pe capul calului ei că se va mărita cu tine. De va jura pe capul calului ei, nu-şi va călca niciodată jurământul. Aşa cum ţi-am mai spus, acest cal este apărat de un uriaş nemilos, care omoară pe oricine ar vrea să-i facă rău.

Saladin îi mulţumi uriaşului pentru poveţele sale şi îi făgădui să facă întocmai. Curând uriaşul vesti:

— Lată marea lui Sit Budur. De acum încolo eu nu te mai pot însoţi. Te voi lăsa aici să înoţi singur până ajungi la palat.

— De unde să iau cei doi berbeci de care mi-ai vorbit? îl întrebă Saladin.

— Aşteaptă-mă puţin! răspunse uriaşul şi dispăru, întorcându-se apoi cu doi berbeci.

îşi luă rămas bun de la Saladin şi plecă.

Saladin merse cu cei doi berbeci în mâini, merse până ajunse la poarta palatului păzită de lei pe amândouă laturile. Când aruncă în faţa lor câte un berbec, aceştia se năpustiră asupra prăzii, sfâşiind-o, şi astfel Saladin se putu agăţa netulburat de lanţ. Pe dată fu tras în castel. Ca fulgerul intră înăuntru, se duse drept la iatacul prinţesei pe care o găsi întocmai cum îi spusese uriaşul.

îi înfăşură părul pe braţ până ajunse la capul fetei şi trase aşa de tare, că, de durere, ea începu să ţipe.

— Degeaba ţipi, îi vorbi Saladin, că nu-ţi dau drumul până nu-mi juri pe capul calului tău că te vei mărita cu mine.

Prinţesa nu voi să jure, în schimb încercă să-l adoarmă cu făgăduinţe vane că-l va lua negreşit de bărbat. El însă nu-i dădu ascultare. Când văzu că toate rugăminţile ei nu-l înduplecă pe flăcău, prinţesa nu avu altă scăpare decât să jure pe capul calului ei că îl va lua pe Saladin de bărbat.

Curând întreg palatul se clătină din temelii: undeva răsunase un nechezat de cal, năprasnic ca bubuitul unui tunet.

întrebând-o pe prinţesă ce se întâmplă, ea îi răspunse:

— Este nechezatul calului meu, pe capul căruia tocmai am jurat.

Saladin se însoţi cu prinţesa Sit Budur şi timp de douăzeci de zile trăiră o viaţă tihnită, cum nu aveau să mai cunoască vreodată.

Unul dintre cei mai mari şi mai bogaţi negustori care băteau drumurile lumii, auzind de frumuseţea prinţesei Sit Budur, îşi puse în gând să se însoare cu ea. Vesti că va da o corabie plină ochi cu aur drept răsplată celui care ar putea să-l ajute să-şi împlinească dorinţa.

Veni la el o bătrână care îi spuse că ea îi va putea aduce prinţesa, dacă-i va da o corabie

încărcată cu tot felul de nimicuri femeieşti. În scurt timp, corabia cerută aştepta să plece în larg. Negustorul se sui în ea

împreună cu bătrâna. Străbătură lungi drumuri de ape până ajunseră la palat. Cum ajunse acolo, bătrâna începu să strige celor dinăuntru că tare ar vrea să se odihnească puţin la palat, căci o furtună cumplită se abătuse asupra lor, năucindu-i, numai cu o seară înainte, pe când se aflau în larg.

Auzind vorbele bătrânei, Saladin şi prinţesa se grăbiră să o primească în palat. Slujitorii îi arătară femeii o funie pe care să se caţere, căci altfel nu se putea intra în palat, din pricina leilor.

După puţin timp, bătrâna era în palat, iar Saladin şi prinţesa îi ieşiră în întâmpinare, urân-du-i bun venit. Se arătă uimită, vicleana bătrână, de măreţia şi frumuseţea palatului.

Stătură tustrei împreună şi zorile îi prinseră tot vorbind.

— Nu ştiţi să jucaţi şah? îi întrebă bătrâna.

— Ştim, îi răspunseră ei, dar nu prea jucăm.

— Cum se face că voi, capete împărăteşti ce sunteţi, nu jucaţi un joc regesc ca şahul?

— Dacă vrei, putem juca, se grăbiră să spună tinerii, binevoitori faţă de dorinţa musafirei.

— Aş dori ca mai întâi să jucaţi voi amândoi. Şi aş mai dori să facem un rămăşag pe sufletul celui învins…

— Dar niciunul dintre noi nu poate lua sufletul celuilalt! se mirară tinerii.

— Tocmai de aceea, nu vă fie teamă. Jucaţi pe sufletele voastre.

Saladin şi prinţesa socotiră vorbele bătrânei ca o născocire plină de haz şi începură jocul.

Curând, prinţesa îl învinse pe Saladin şi îi zise:

— Acum îmi datorezi sufletul tău.

— Sufletul meu, îi răspunse el, se află în acest inel. La-l dacă vrei.

Râseră cu mare poftă, cu toţii, dar bătrâna luă aminte la vorbele lui Saladin.

La amiază, Saladin adormi, iar prinţesa şi bătrâna flecăriră cu voie bună mai departe.

După o vreme, bătrâna se apropie de Saladin, îi scoase inelul din deget şi, prefăcându-se că glumeşte, îl dădu prinţesei cu cuvintele:

— De-acum încolo, sufletul bărbatului tău se află în mâinile

tale, păstrează-l până se trezeşte.
Râse mult prinţesa de gluma bătrânei. Aceasta începu apoi să-i povestească despre
69

ţara ei, frumoasă cum nu e alta pe faţa pământului, ademenind-o să meargă cu corabia ei, numai ca s-o vadă, căci tot ea o va aduce înapoi, fără nicio zăbavă. La început, lui Sit Budur i se păru tare nesăbuit gândul de a-şi părăsi soţul fără ştirea lui, fie şi pentru scurt timp, dar atâta stărui bătrâna, atâta o vrăji cu tot felul de ispitiri, încât până la urmă se învoi. Dar, ca nu cumva să-şi supere bărbatul, înainte de a pleca, se duse la Saladin care încă dormea şi îi puse alături inelul şi unul din ciorapii ei.
însoţită de bătrână, se urcă apoi pe corabie, după ce, mai întâi, i se aduse acolo şi calul. Corabia porni spre ţara negustorului cel străin. Pe drum, prinţesa îşi dădu seama de viclenia bătrânei. Căinţa că-şi părăsise bărbatul fără ca să-i spună o apăsa necontenit. Când veni la ea şi negustorul şi îi spuse că vrea să o ia de soţie, dându-i răgaz doar o săptămână ca să se pregătească, suferinţa ei crescu şi mai mult.
După ce trecu săptămâna, prinţesa îi dădu negustorului celălalt ciorap, zicându-i:
— Înainte de a te însura cu mine, vreau să-mi aduci un ciorap întocmai ca acesta, altminteri nu-ţi voi fi nevastă niciodată.
70

Negustorul luă ciorapul şi se duse la un giuvaergiu să-i ţeasă din fire subţiri de aur unul la fel. El nu ştia însă că un asemenea ciorap era făcut de un uriaş şi nici unei fiinţe omeneşti nu-i stătea în putere să facă vreodată unul asemănător.
După îndelungi încercări, giuvaergiul îl vesti că nu era în stare să-i facă ciorapul dorit, iar negustorul se duse la un alt giuvaergiu, şi mai meşter. Dar nici răspunsul lui nu fu mai bun decât al celui dintâi. Şi tot aşa, dădu roată pe la toţi aurarii din ţara lui, fără ca vreunul să izbutească a-l mulţumi. Deznădăjduit, el se întoarse la prinţesă, rugând-o să-i ceară orice altceva.
Plin de mânie şi de dispreţ era chipul acesteia când îi zise:
— Oare giuvaergiii din ţara ta măreaţă nu sunt în stare să facă un ciorap ca acesta?! Hotărârea mea e nestrămutată: până

nu-mi aduci perechea ciorapului meu, eu nu te iau de bărbat.

Negustorul colindă iarăşi pe la toţi aurarii, le făgădui bani mulţi, dar vrerea lui nu se putea împlini.

în timpul acesta, mama cea bătrână a uriaşului simţi că inelul i se îngustează pe deget

şi ştiu că Saladin se află în primejdie. Îl trimise pe fiul ei să vadă ce e cu el. Uriaşul o ascultă şi zbură degrabă la palat. Când ajunse la ultima dintre cele şapte mări, nu găsi niciun paznic care să-l împiedice să intre. Atunci ştiu că se petrecuse ceva cu totul neobişnuit la palat, de vreme ce uriaşul de pază plecase. Îşi urmă calea până ajunse la intrarea palatului. Aici leii se sfâşiaseră unii pe alţii de foame, căci trecuseră zile lungi de când nimeni nu le mai dăduse de mâncare.

Când intră în palat, nu o găsi nicăieri pe prinţesă. Numai Saladin zăcea întins pe pat, fără suflare, iar lângă el erau şi inelul şi un ciorap. Puse numaidecât inelul în degetul lui Saladin şi, cât ai clipi, acesta prinse din nou viaţă. Când se trezi, privi în jurul său şi îl recunoscu pe uriaş. Acesta începu să-l dojenească pentru uşurinţa, chiar nesăbuinţa, pe care o dovedise faţă de sufletul său.

Saladin îşi mărturisi vina şi îi povesti cum ajunsese în starea asta. Uriaşul îşi dădu seama de uneltirile bătrânei şi, fără să mai piardă vremea, îl luă pe Saladin pe umăr şi zbură cu el pe urmele corăbiei, până în ţara negustorului, unde îl lăsă să-şi caute singur soţia.

în drumul său, Saladin întâlni curând un păstor, căruia îi spuse să-i dea straiele lui, în schimbul alor sale. Păstorul crezu mai întâi că-şi râde de el, dar în cele din urmă, înţelegând că nu-i vorba de o glumă, se învoi cu bucurie. Saladin îi mai ceru acestuia să-i vândă o oaie; când păstorul îi ceru în schimb o liră de aur, îşi aminti că lăsase banii şi ciorapul prinţesei în hainele sale; le luă de la păstor, îi dădu acestuia o liră de aur şi plecă. După un timp, cum i se făcu foame, tăie oaia, mancă din ea pe săturate, iar cu burduhanul ei îşi înfăşură capul, de părea chel.

în oraş, unde umblă pe la aurari cerându-le să-l tocmească ucenic cu simbrie, niciunul nu-l primi. Aşa ajunse într-o margine

a oraşului, la un giuvaergiu neînsemnat. Îl privi îndelung giuvaergiul, când îi răspunse:

— Deşi, după cum vezi, nu mă îmbulzeşte treaba şi nu am nevoie de un ajutor, vino şi stai aici, cu mine.

Saladin îşi dădu toată silinţa să-i intre în voie giuvaergiului, care-i dădea mereu să facă tot felul de lucruri mărunte.

într-una din zile trecu pe acolo şi negustorul nostru. Înainte, nici prin gând nu i-ar fi trecut să

se oprească la cel mai prăpădit şi mai amărât dintre giuvaergiii oraşului. Dar acum, când pierduse orice nădejde că va putea cineva să-i facă perechea ciorapului dat de prinţesă, căuta peste tot şi nu lăsa niciun prilej de a întreba pe orice giuvaergiu, doar-doar va izbuti să obţină ceea ce dorea cu atâta înflăcărare.

îl întrebă aşadar şi pe acest giuvaergiu neînsemnat dacă n-ar putea să-i facă un ciorap ca acela pe care îl avea la el. Bietul om îşi ceru umil iertare că nu este în stare să facă din fir de aur o ţesătură atât de stranie. Cum văzu ciorapul, Saladin îl şi recunoscu. Se apropie de meşterul său şi îi şopti la ureche:

— Eu aş putea să fac un ciorap ca acela, nu spune nu, meştere.

— Ţi-ai pierdut minţile? îi răspunse tot în şoaptă giuvaergiul. Cum ai să izbuteşti tu, de vreme ce nimeni din cei care stăpânesc meseria noastră n-a izbutit aşa ceva?

Dar Saladin stărui:

— Îţi făgăduiesc, meştere, că voi face unul întocmai ca acela. Cere-i un răgaz de trei zile şi vei vedea că spusele mele se vor adeveri.

în mare încurcătură mai era giuvaergiul! Totuşi, îi spuse negustorului:

— M-am răzgândit. După trei zile vei avea ciorapul pe care-l ceri.

Negustorul plecă, nu prea încrezător în vorbele giuvaergiului. Saladin îi ceru meşterului său să-l lase să stea noaptea la lucru, ca să facă ciorapul, căci ziua nu putea să-l lucreze. Îi mai ceru să-i dea migdale şi zahăr, ca, mâncându-le, să-şi poată învinge

somnul. Giuvaergiul ţinu seama de toate dorinţele lui.

Noaptea, după ce giuvaergiul plecă, Saladin scoase unul din cele trei fire de păr şi îi dădu foc. Îşi dori să aibă un cal roşu dimpreună cu un veşmânt şi un paloş, la fel de roşu. Cât ai clipi, toate se aflau în faţa lui. Se îmbrăcă cu veşmântul cel nou, îşi încinse paloşul, încalecă pe cal şi ieşi pe străzile oraşului. Cum găsea vreun trecător pe stradă, îl şi ucidea, şi astfel căsăpi o groază de oameni. Apoi se întoarse la prăvălie, descăleca, îşi scoase paloşul şi îşi schimbă veşmintele care, toate, pieriră la fel de neaşteptat, precum se iviseră.

în ziua următoare, în tot oraşul se răspândi vestea despre călăreţul cel roşu. Oamenii se temeau să mai iasă din casele lor, dar unii îşi doreau să-l vadă pe acest cavaler ciudat.

Dimineaţa, când veni giuvaergiul şi îl găsi pe Saladin la locul lui, îl întrebă cum merge lucrul. Acesta îl linişti spunându-i:

— Nu te îngriji, meştere! Voi termina ciorapul în răstimp de trei zile, după cum ţi-am făgăduit.

în noaptea următoare, Saladin arse alt fir din părul dat de mama uriaşilor, ddrindu-şi un cal albastru, o haină albastră şi un paloş la fel de albastru. Într-o clipită i se îndeplini dorinţa. Se îmbrăcă cu noile veşminte, îşi încinse paloşul, încalecă pe calul albastru şi ieşi în oraş unde făcu tot ceea ce făcuse cu o noapte înainte, iar oamenii vorbeau acum şi mai mult despre cavalerul cel ciudat, cu şi mai mare frică şi uimire.

A treia noapte, Saladin scoase cel de-al treilea fir de păr şi îl arse, cerând un cal alb, un veşmânt alb şi un paloş la fel de alb şi le avu într-o clipită. Călare pe calul neîntinat, încins cu paloşul, cutreieră el străzile, tăind orice trecător întâlnit. Iar vestea despre el se răspândi prin ţară aşa cum se răspândeşte focul în paie. Până şi Sit Budur auzi de străinul cavaler.

în dimineaţa celei de a treia zi, când giuvaergiul veni să vadă ce-a făcut, Saladin îi dădu ciorapul şi îi spuse:

— Ţine, meştere, ciorapul pe care l-ai cerut.

De uimire, giuvaergiul rămase cu gura căscată, bucurându-se din tot sufletul. Când veni negustorul şi îi dădu ciorapul, acesta nu mai ştiu ce să facă de bucurie văzând că nu se deosebeşte

defel de ciorapul dat de prinţesă. Drept mulţumire, dărui giuvaergiului bani nenumăraţi şi se grăbi să se ducă la Sit Budur. Când îi dădu ciorapul, ea ştiu că Saladin se află în oraş şi că avea să vină curând la ea.

— Acuma, îi zise ea negustorului, înainte de a te căsători cu mine, trebuie să ies prin oraş, să-i văd pieţele şi oamenii. Aşa că trebuie să-mi găseşti un grăjdar pentru calul meu, căci voi să merg prin oraş călare.

Negustorul se grăbi să-i caute un grăjdar. Curând se întoarse cu unul.

Prinţesa îi ceru să-i aducă degrabă calul, dar când omul se apropie de cal, acesta îl lovi cu copita şi-l omorî pe loc.

Atunci prinţesa spuse negustorului:

— Ce grăjdar nepriceput mi-ai adus! Adu-mi unul îndemânatic şi puternic!

Zori negustorul să-i aducă un alt grăjdar, dar şi acesta păţi ca şi cel dintâi.

77

îi aduse un grăjdar după altul, dar calul îi omorî pe toţi. Zeci şi zeci de oameni pieriră în acest fel, ucişi de cal. În mare încurcătură se afla negustorul. O rugă pe prinţesă să-şi schimbe calul, dar ea nici nu se gândi.

— În toată ţara ta atât de lăudată, nu văd un om măcar în stare să-mi stăpânească armăsarul.
Mai du-te şi mai strigă prin oraş, poate că până la urmă s-o găsi vreunul! îl înfruntă ea.

Alergă negustorul de tocmi un crainic care să vestească voinţa prinţesei. Ucenicul giuvaergiului, auzind chemarea, se înfăţişă de îndată.

— Tu zici că poţi să stăpâneşti un cal ce a ucis zeci de flăcăi înaintea ta? se uită la el negustorul cu neîncredere.

— Pot să fac foarte uşor acest lucru, răspunse el. Pune-mă la încercare!

— Du-te şi încearcă să pui căpăstrul calului nărăvaş! zise, lipsit de orice nădejde, negustorul.

Cum se apropie de calul prinţesei, acesta se şi supuse. Îl lăsă să-l mângâie şi, la fiecare atingere, necheza cu drag.

Flăcăul îi puse căpăstrul şi, fără nicio împotrivire, îl aduse la prinţesă. Sub ochii uluiţi ai negustorului, Sit Budur se săltă în şa,

în spate. Acesta îşi trase paloşul şi lovi cu sete pe negustor, rostogolindu-i capul la pământ. Apoi dădu pinteni calului care zbură cu ei prin înaltul cerului până în ţara lui Saladin.

Aici, tatăl lui Saladin sta gata să moară, răpus de amărăciunea că şi-a pierdut feciorul, căci nu mai ştia nimic de el după ce intrase în grădina de mărgean. Când îl văzu pe Saladin, se ridică din patul unde zăcea şi, cu urări de bun venit, îl îmbrăţişa plângând. Saladin i-o arătă pe soţia sa, prinţesa Sit Budur, iar împăratul o primi cu mare bucurie.

După câteva zile de la sosirea lor, împăratul, cu inima uşoară, se stinse din viaţă. În locul lui, Saladin stăpâni ţara. Dimpreună cu prinţesa Sit Budur, trăi în bucurie şi în fericire.

Hasan şi fata împăratului

SE POVESTEŞTE că trăia odată un împărat pe care Allah îl binecuvântase cu un singur fiu, pe nume Hasan. Şi tocmai de-aceea împăratul îşi păzea cu străşnicie feciorul, ca să-l ferească de orice necaz.

Când Hasan ajunse flăcău, îi ceru tatălui său să-l lase să călătorească, să cunoască şi el meleagurile străine din jurul ţării sale, căci până atunci nu mai avusese prilejul să vadă alt pământ. Taică-său îi îngădui să plece şi îi dărui un paloş, sfătuindu-l să-l folosească ori de câte ori s-o afla la strâmtoare.

Hasan îşi luă rămas bun de la tatăl său, încalecă pe cal şi ieşi din palat. Merse multă vreme, tăind peste munţi, câmpii şi ape. Când osteni de atâta mers, descăleca şi se aşeză pe pământ. Apoi se pregăti să mănânce.

Chiar atunci trecu pe acolo un călăreţ, care se opri lângă el şi îi zise:

— Nu vrei să te masori cu mine, tinere?

— Vino întâi să mâncăm! îi răspunse Hasan. Călăreţul îşi uită de luptă şi se aşeză la masă.

După puţin timp, trecu pe lângă ei un alt călăreţ, care-i adresă lui Hasan aceleaşi vorbe ca şi cel dintâi. Hasan îl chemă şi pe el să mănânce, ceea ce călăreţul şi făcu.

Nu trecu mult şi un al treilea călăreţ îl înfruntă pe Hasan cu aceleaşi cuvinte. Răspunzându-i şi lui la fel, călăreţul se aşeză şi el la masă. Când terminară de mâncat, ei spuseră:

— Acuma, haidem la întrecere!

— Cum să ne ucidem între noi, după ce am mâncat tuspatru din aceeaşi mâncare? zise
Hasan. Am împărţit împreună pâinea şi sarea, aşa că nu ne mai este îngăduit să ne măcelărim unii pe alţii. Hai mai bine să trăim laolaltă şi să fim împreună şi la bine şi la rău.

Toţi se învoiră cu spusele lui şi-şi dădură mâna în frăţie. Apoi Hasan mai spuse:

— La să vedem dacă nu cumva fiecare dintre noi are ceva ce ne-ar putea fi de folos nouă tuturora.

Primul dintre călăreţi spuse:

— Eu am o oglindă în care, dacă te uiţi, poţi vedea orice se află în adâncul pământului.

— Eu am un covor cu care, în cel mai scurt timp, poţi zbura oriunde, spuse al doilea.

Ultimul călăreţ grăi şi el:

— Eu sunt scufundător. Mă pot cufunda pentru îndelungat răstimp în cele mai adânci ape şi pot aduce tot ce doriţi de pe fundul mării.

— Eu am acest paloş care ucide pe toţi duşmanii mei, spuse şi Hasan. Sufletul meu se află închis în acest paloş, iar de îmi pierd paloşul, îmi pierd sufletul.

După aceea se ridicară cu toţii, încălecară pe cai şi-şi urmară drumul până intrară într-un oraş. Aici rămaseră nedumeriţi când văzură că toţi locuitorii aveau feţele îngălbenite, trupurile slăbite de parcă erau bolnavi. Îl întrebară pe unul dintre ei de ce erau aşa, iar acela le răspunse că în marea lor se afla o balenă care înghiţise soarele când tocmai acesta voia să răsară.

— N-am mai văzut soarele şi nici el pe noi, aşa că ne-am îmbolnăvit cu toţii.

— Am să vă scap eu de balena asta dacă-mi arătaţi locul unde se află, le zise Hasan.

Oamenii i-l arătară, iar el aşteptă să se ivească balena şi o lovi cu paloşul, ucigând-o. Norodul parcă plutea de bucurie. Împăratul trimise după cei patru cavaleri şi îi cinsti cum se

cuvine. Iar pe Hasan îl vesti că, drept răsplată că le făcuse
82

un bine atât de mare, i-o va da de soaţă pe însăşi fiica sa.

Spre uimirea tuturor, Hasan grăi:

— Te-aş ruga, împărate, ca nu mie, ci fratelui meu, stăpânul oglinzii, să-i dai fata, căci nu e nicio deosebire între noi fraţii. V împăratul se învoi şi fata se uni cu flăcăul care avea oglinda fermecată.

Ceilalţi trei prieteni îşi urmară calea, lăsân-du-l pe cel de-al patrulea împreună cu soaţa lui. După o vreme ajunseră într-un alt oraş, în care toată suflarea era îmbrăcată în zale de fier, iar uliţele şi casele erau împânzite cu doliu. Opriră un om şi-l întrebară ce se petrecea. Acesta le spuse că un căpcăun se abătuse prin părţile lor şi, zăgăzuind apele, nu le mai lăsa să curgă decât dacă primea în fiecare zi o fată, ca s-o mănânce, în ziua aceea era rândul fiicei împăratului. Hasan întrebă unde o aştepta căpcăunul pe prinţesă. Cum află, alergă într-acolo şi o află pe prinţesă îndreptându-se spre căpcăun. O opri şi îi ceru ca, în loc să intre ea în peştera căpcăunului, să-l cheme ea afară, ca s-o ia.

Aşa făcu prinţesa. Încrezător, căpcăunul se ivi, iar Hasan, care îl aştepta, dintr-o singură
83

lovitură îi reteză capul. Sângele căpcăunului curse din belşug, o dată cu şuvoiul de apă.

Prinţesa alergă la palat, ca să le ducă vestea cea bună. Se bucură mult împăratul. Îi pofti la curtea sa pe cei trei flăcăi şi îi cinsti cum se cuvine. Apoi, ca semn de cea mai înaltă preţuire, vru să i-o dea de soaţă lui Hasan pe însăşi fiica lui. Atunci Hasan îl îndemnă pe împărat să-şi dea fata după fratele lui, stăpânul covoraşului fermecat. Aşa se şi petrecură lucrurile.

Rămaşi numai doi din patru, prietenii porniră mai departe. Merseră ei ce merseră, până ce ajunseră la un alt oraş umbrit de spaima morţii, căci un balaur se cuibărise prin apropiere şi, pe neaşteptate, se năpustea asupra oamenilor de acolo, ducându-i la pierzanie pe mulţi dintre ei. Hasan rămase în oraş până ce se ivi balaurul, îl ucise, iar drept mulţumire, împăratul de aici, la stăruinţa lui Hasan, îşi dădu fata după prietenul acestuia,

Scufundătorul.

Hasan îl părăsi şi-şi văzu de drum singur. Pe când mergea aşa, văzu pe drum doi cavaleri care loveau cu paloşele într-un stâlp mare de marmură. Erau osteniţi de moarte cavalerii, sudoarea curgea şiroaie pe trupurile lor, dar de

oprit, nu se opreau. Paloşele li se frângeau la atingerea marmurei, dar ei luau altele, noi, şi tot aşa, până ce stricaseră nici mai mult, nici mai puţin, decât douăzeci de paloşe, fără să clintească din loc măcar o bucăţică de marmură.

Hasan rămase locului uluit de ceea ce vedea; de lipsa de noimă a trudei celor doi cavaleri abia de-şi putea stăpâni râsul.

Cei doi cavaleri se întoarseră spre el şi-l întrebară de ce pufnise în râs.

— Cum să nu râd de încercările voastre deşarte? le răspunse Hasan. Ce dobândiţi dacă loviţi cu paloşul în acest stâlp?!

— Tu nu ştii că fiica împăratului se află înăuntrul stâlpului, răspunseră ei. Tatăl ei a închis-o aici ca s-o scape de un împărat barbar căruia i s-a prezis că, atunci când va împlini douăzeci de ani, o va lua de nevastă pe fata împăratului. Acum împăratul acela are douăzeci de ani, iar tatăl fetei nu vrea să i-o dea de soaţă.

Tocmai pentru că împăratul păgân încerca să o răpească, tatăl ei o ascunsese în acel stâlp, vestind în lume că acela ce va putea să spargă stâlpul va fi vrednic să o apere de împăratul barbar.

Hasan aşteptă până când cei doi cavaleri, sleiţi de puteri, se îndepărtară de stâlp. Apoi îşi trase paloşul din teacă şi lovi stâlpul cu sete o dată şi încă o dată, până se crăpă, iar dinăuntru răsări, aşezată pe un jilţ, frumoasa prinţesă. O scoase afară, la lumina zilei, o urcă pe cal, încalecă şi el şi aşa, amândoi, porniră la castelul tatălui fetei. Acesta îi primi cu braţele deschise şi îi spuse salvatorului ei că, din chiar acel ceas, e socotit ca bărbatul şi păzitorul de drept al fetei.

Hasan îi ceru atunci să li se dureze un castel în mijlocul mării, ferit de orice priviri străine. Nu trebuia să aibă decât o intrare castelul. Să fie o singură cale de a pătrunde înăuntru: o scară

din frânghii lăsată de pe terasa castelului, ori de câte ori cineva ar fi vrut să plece sau să vină. Împăratul nici nu se gândi să se împotrivească cererii lui Hasan, astfel că porunci să se înalţe cât mai degrabă castelui dorit. Porunca i se împlini pe dată, iar castelul fu înălţat în mijlocul mării, după cum îl voise Hasan.

Aici trăiră ei zile dulci împreună, Hasan şi fata împăratului. El îşi povăţui soţia să nu coboare scara nimănui, oricine ar fi fost şi orice i-ar fi spus. Cât despre el, ori de câte ori voia să iasă din

86

castel, lăsa în jos scara de pe balcon, cobora pe ea, apoi prinţesa o ridica din nou, iar când se întorcea, tot ea i-o întindea ca să se urce, după care o ridica din nou.

împăratul păgân află că fiica împăratului locuia într-un castel înconjurat de ape, nu prea departe de malul mării. Porunci să i se facă un tunel care să unească malul mării cu intrarea castelului de sub ape. Chemă la el o bătrână şi o învăţă ce să facă pentru a-l ajuta. Bătrâna străbătu tunelul de sub ape, până sub zidurile castelului.

Plimbându-se ca de obicei pe unul din balcoane, prinţesa o zări pe bătrână stând în apă şi tremurând.

*• Ce faci acolo, mătuşă? o întrebă ea cu îngrijorare.

— Mă îndreptam cu o corabie spre Mecca, răspunse bătrâna. Oprindu-ne aici, am coborât ca să mă rog şi le-am cerut să mă aştepte. Când mi-am terminat rugăciunea, corabia plecase, aşa că am rămas aici singură...

Prinţesei i se făcu milă de bătrână.

— Nu vrei să urci la mine? îi zise ea.

Bătrâna primi bucuroasă, iar prinţesa îi întinse scara ca să poată intra în castel. Ajunsă

87

la prinţesă, bătrâna o salută şi îi mulţumi călduros pentru bunătatea sa.

Prinţesa o ospăta, apoi o duse într-un iatac, ca să se odihnească. Bătrâna îşi lepădă broboada şi cămaşa, apoi se uită în jurul ei şi îi spuse prinţesei:

— Eşti nevastă, fata mea?

— Da.

— Atunci de ce nu deretici casa, de ce nu faci curat în castel,

aşa cum se cuvine să facă o tânără nevastă?

Luă ea însăşi mătura şi începu să măture prin toate încăperile castelului, spălă şi curăţă fiecare lucruşor, până ce totul strălucea ca lumina soarelui. Bucuroasă, prinţesa îi mulţumi bătrânei pentru grija ei.

Bătrâna nu se mulţumi numai cu atâta. O îmbăie şi o găti pe tânăra prinţesă, de o făcu şi mai frumoasă, după care îi spuse:

— De-abia acum eşti o nevastă adevărată, fata mea. Să-l întâmpini pe soţul tău când va veni acasă, aşa frumoasă fără seamăn cum eşti acum, şi el te va iubi şi mai mult.

La întoarcerea sa, Hasan o găsi pe prinţesă foarte schimbată, gătită şi împodobită. Dar şi

mai mirat fu când văzu o bătrână că îi iese de asemenea în întâmpinare, îi ia peştele pe care-l pescuise şi începe să-l cureţe şi să-l gătească. Prinţesa încercă să risipească mirarea soţului ei, spunându-i:

— Bătrâna era tocmai în drum spre Mecca, dar corabia din care coborâse ca să se roage a uitat de ea în apropierea castelului nostru, aşa că eu am luat-o la noi. Toată curăţenia pe care o vezi, ea a făcut-o, cu mâinile ei.

— Eu nu-ţi spusesem să nu intre nimeni în castel, oricine ar fi?

— Ba da, dar ea nu-i decât o biată bătrână, credincioasă şi bună, ce trăieşte în frica lui Allah. Nu ne va putea face niciun rău.

Hasan nu mai zise nimic, dar încă îl mai rodea îndoiala în privinţa bătrânei. Se căzni să-şi biruiască neliniştea din suflet, dar bănuielile nu-i dădeau pace. Cincisprezece zile petrecu bătrâna la castel. În vremea asta învăţă toate ascunzişurile şi cotloanele castelului, obiceiurile prinţesei, ale prinţului şi ale celorlalţi de acolo.

Odată, pe când Hasan era dus de acasă, iar cele două femei stăteau de vorbă, bătrâna o întrebă pe prinţesă, ca din întâmplare:

— Fata mea, ştii cumva din ce e plămădit sufletul bărbatului tău?

Pasămite, bătrâna ştia de la împăratul păgân că sufletul lui

Hasan era în paloş. Fata nu se miră de o astfel de întrebare.

— Din ce să fie plămădit sufletul bărbatului meu, mătuşă? Nu-i şi sufletul lui ca orice suflet omenesc?

— Nu, fata mea, sufletul lui Hasan e cu totul altfel. Poţi să-l întrebi, dacă vrei.

Se miră prinţesa, dar tăcu până ce i se întoarse acasă bărbatul. Atunci dădu fuga la el şi îl întrebă:

— Cum e sufletul tău, bărbate drag?

— Ce întrebare, draga mea! Sufletul meu e ca orice suflet de muritor.

— Ba nu, e altfel.

— Greşeşti, dragostea mea. Cine te-a îndemnat să crezi una ca asta?

— Nimeni. Asta e credinţa mea, că sufletul tău nu e asemeni sufletelor celorlalţi şi vreau să ştiu cum este.

— Bine, aşa e, draga mea. Sufletul meu se află în această mătură pe care o vezi în faţa ta, îi spuse Hasan arătându-i mătura din cameră.

în ziua următoare, abia plecă Hasan de acasă, că prinţesa se şi duse la mătură, o curăţă, o parfumă, o găti şi o sărută.

Când o văzu ce face, bătrâna îi spuse:

— Ce ţi-a venit, fata mea, să săruţi mătura? Ţi-ai rătăcit minţile?

— Nu, zise prinţesa, sufletul bărbatului meu se află în mătura aceasta.

— Bine-a mai râs de tine bărbatul tău. Sufletul lui nu poate fi într-o mătură.

— Nu pot crede că bărbatul meu m-a minţit, că şi-a râs de mine.

— Ba bine că nu! Mai întreabă-l o dată unde este sufletul lui adevărat, căci nu într-o mătură poate fi sufletul unui voinic ca el, ci altundeva.

Prinţesa se înfurie, luă mătura şi o arse, iar resturile le aruncă în mare. Când îi veni bărbatul acasă, se prefăcu a fi bolnavă la pat. Îngrijorat, Hasan o întrebă care îi e suferinţa.

— Ţi-ai râs de mine când mi-ai spus că sufletul tău se află în mătură. Ştiu bine că m-ai minţit… se plânse prinţesa.

— Afost o glumă, draga mea; sufletul meu este în fereastra

aceea, o linişti Hasan, arătân-du-i fereastra încăperii.
91

Bucuroasă, prinţesa se ridică din pat, îl îmbrăţişa şi râse cu voioşie.
Ziua următoare, după ce bărbatul ei plecă de acasă, prinţesa se duse la fereastră, o spălă, o găti cu fel de fel de podoabe, o mângâie, o îmbrăţişa şi o sărută.
O întrebă bătrâna:
— Ce-i cu tine, fata mea, de îmbrăţişezi fereastra şi o săruţi atâta?
— Nu fereastra o îmbrăţişez eu, îi răspunse tânăra râzând, ci sufletul bărbatului meu, căci el se află închis în fereastra asta.
Atunci bătrâna îi spuse:
— Iarăşi şi-a râs de tine, fată încrezătoare, căci sufletul lui nu se află în fereastră, ci în altă parte, iar el nu vrea să-ţi spună adevărul. Să-l
ocărăşti, să te arăţi supărată, până-ţi va spune taina sufletului său. Iar de nu-ţi va spune, în seamnă că nu te iubeşte de ajuns.
La început, prinţesa tăcu întristată, pe urmă, mânioasă, sparse fereastra şi o aruncă în mare. Apoi se apucă să-şi adaste, nerăbdătoare, bărbatul.
Când se întoarse acasă, Hasan îşi găsi soţia întinsă în pat, ca şi în seara trecută. O întrebă ce i se întâmplase, iar ea îi spuse:
92

— Iar m-ai minţit! Sufletul tău nu e în fereastră, cum mi-ai spus tu. Trebuie să-mi spui adevărul, altminteri înseamnă că nu mă iubeşti.
Hasan rămase puţin pe gânduri, şovăind, dar când o văzu că suferă, se hotărî să nu mai ocolească adevărul:
— Uite, draga mea, acum îţi voi da în vileag unde mi-e sufletul, dar să nu uiţi că această taină nu trebuie să o mai împărtăşeşti cuiva. Sufletul meu se află în paloşul pe care-l pun între mine şi tine când dormim. Acum ţi-a trecut supărarea?
Prinţesa râse, apoi se duse la Hasan de îl îmbrăţişa şi nu mai ştiu cum să-i mulţumească pentru iubirea şi încrederea pe care i-o arătase.
în dimineaţa zilei următoare, după ce Hasan plecă de acasă, ca de obicei, prinţesa se duse la paloş şi începu să-l sărute şi să-

l îmbrăţişeze.

— Ce faci? o întrebă bătrâna când o văzu.

— Sărut sufletul bărbatului meu, care este în acest paloş.

— Cred că de data asta nu te-a mai minţit, căci e mai de crezut să-i fie sufletul lui de voinic în paloş decât într-o mătură sau într-o fereastră. Tare legat trebuie să fie bărbatul tău de acest paloş, dacă sufletul lui se află în el.

93

— Fireşte că e foarte legat de paloş. De aceea îl şi pune între noi când dormim.

Asta voia bătrâna să afle. Seara, după ce veni Hasan acasă, stătură la masă cu toţii, după care se culcară.

Bătrâna aşteptă până se făcu miezul nopţii, se ridică din pat şi se îndreptă spre camera celor doi tineri. Deschise încetişor uşa, se apropie tiptil de patul în care dormeau prinţesa şi Hasan şi, zărind paloşul între ei, îl luă pe nesimţite şi îl aruncă în mare.

Când se trezi, Hasan nu putu să se mai mişte. Apucă să se uite la prinţesă, dar puterea i se duse cu totul şi rămase nemişcat.

Atunci bătrâna o prinse pe prinţesă de păr şi i-l înfăşură strâns pe după mână. Cum tânăra ţipă, ea îi spuse:

— Hai, scoală, nu mai lenevi atâta! Ce ţi-ai închipuit, c-am să rămân în castel douăzeci de zile?! Destulă vreme am pierdut. Hai, scoală degrabă, că împăratul păgân abia te aşteaptă în palatul lui.

Cu inima sfâşiată de vorbele bătrânei, prinţesa se întoarse spre Hasan şi-l strigă, dar bătrâna o trăgea cu străşnicie de păr, zicându-i:

94

— A murit, nu vezi? De-acuma hai cu mine!

Tot trăgând-o de păr, o târî până la uşa tunelului, unde o aştepta un paznic. Clocotind de furie, cu minţile rătăcite, prinţesa începu să lovească năprasnic pe paznici unde nimerea: unuia îi scoase ochii, altuia îi rupse picioarele, unui al treilea îi spintecă burta. Aşa trecu prin tunel, până ajunse la palatul împăratului păgân, lovind şi rănind fără milă pe paznici. Când o văzu că arată ca o fiară turbată şi când auzi că lovise atât de cumplit pe paznici, împăratul se scârbi.

— Aceasta e fata cu care trebuia să mă însor? se vaită el către dregătorii săi.

Apoi dădu porunci ca prinţesa să fie ţinută cât mai departe de oameni, ferecată într-o odăiţă din palat. Dar nici aici prinţesa, clocotind de furie, nu se linişti; încerca să ucidă, neizbutind decât arareori, pe toţi slujitorii care veneau să-i aducă de mâncare. Astfel că nimeni nu mai îndrăznea să intre la ea. Mâncarea şi apa i se aruncau printr-o deschizătură a tavanului, ca să nu mai schilodească pe careva.

în acest răstimp de treizeci şi nouă de zile, apoi de patruzeci, Hasan zăcu fără suflare, din cauza paloşului pierdut.

în ziua a patruzeci şi una, prietenul său, stăpânul oglinzii, simţi deodată că i se îngustează inelul pe deget. Ştiu atunci că Hasan se află în mare primejdie. Se uită în oglindă şi îl văzu zăcând fără vlagă. Se mai uită o dată în oglindă şi o văzu pe prinţesă în palatul împăratului păgân. Purcese grăbit la drum spre stăpânul covoraşului fermecat şi îi spuse:

— Fratele nostru, Hasan, şi-a pierdut paloşul şi este gata să moară. Să mergem împreună să-l salvăm!

Se urcară amândoi pe covoraş şi iute ca vântul purceseră la drum. În cale trecură şi pe la Scufundător, îl luară şi pe el, după care se suiră pe covoraş şi zburară la castelul lui Hasan.

Aici îşi găsiră prietenul zăcând fără suflare. Stăpânul oglinzii se uită din nou în oglindă şi văzu paloşul lui Hasan pe fundul mării. 1-1 arătă Scufundătorului, iar acesta se cufundă în apă, luă paloşul şi se întoarse cu el. Puseră paloşul la capul lui Hasan, care învie pe dată, privi în jurul său şi grăi:

— Iubita mea nevastă, unde eşti?

Scufundătorul îi dădu câte o palmă pe fiece obraz şi îi spuse:

— Cine voiai să aibă grijă de nevasta ta şi de sufletul tău? Ar fi trebuit să fii mai prevăzător şi să ştii cum să te porţi cu bătrâna când ţi-a intrat în castel.

Tustrei prietenii îi destăinuiră totul. Îi spuseră că bătrâna venise acolo numai şi numai ca să-l ducă la pierzanie şi aşa să o poată răpi pe prinţesă pentru împăratul păgân. Îi mai spuseră că

uneltirile ei blestemate izbutiseră, dar prinţesa îşi pierduse minţile şi acum trăia singură şi urgisită în palatul împăratului păgân.

— Mă voi duce la ea singur, hotărî Hasan, iar pe voi vă opresc să mergeţi cu mine, căci numai de la mine îi poate veni scăparea.

Prietenii se supuseră voinţei lui. Îi aduseră un veşmânt asemănător celor purtate de oamenii împăratului barbar, şi Hasan îl îmbrăcă. Apoi porni prin tunel spre ţara păgânilor. Acolo hoinări la întâmplare. Curând văzu o bătrână şi îi vorbi cu blândeţe:

— Pacea fie cu tine, măicuţă!

— Şi cu tine, fiule, îi răspunse femeia. Dar tu cine eşti? Că de mulţi ani nu mi-a mai fost dat să aud salutul acesta, căci oamenii de aici sunt necredincioşi. Eşti cumva musulman?

— Da, sunt musulman!

— Şi eu sunt musulmană, se bucură ea.

— Ai auzit ce s-a petrecut în ţara voastră în ultima vreme? o întrebă Hasan.

— Cum să nu, zise femeia.

Şi îi povesti de nenorocirile sărmanei prinţese pe care voiau s-o mărite cu împăratul păgân, împotriva voinţei ei. Hasan plânse amarnic când auzi vorbele bătrânei.

— De ce plângi? se miră bătrâna.

— Măicuţă, pot să-ţi încredinţez taina mea?

— Fiule, ştiu să păstrez o taină. Spune!

— Prinţesa de care vorbeai e soaţa mea dreaptă, mi-a fost răpită şi acum am venit să o iau înapoi. Vrei să mă ajuţi?

— Am sate ajut, fiule.

Hasan scoase din buzunar o hârtie şi scrise un răvaş prinţesei. Despică, apoi, un măr şi puse scrisoarea în el. Şi, după ce învăţă de la el prin ce vicleşug să ajungă la prinţesă şi să-i dea mărul, bătrâna plecă la palat. Când se apropie de paznic, îl rugă să-i dea voie să intre la prinţesă cu câteva mere. Paznicul îi spuse:

— Las-o în pace pe nebuna asta! l-a ucis pe toţi care au intrat la ea până acum.

— Lasă-mă să-mi încerc şi eu norocul, stărui bătrâna.

Paznicul se uită cu coada ochiului la bătrână, zicându-şi în sinea lui: „E bătrână. N-are decât să moară, dacă vrea. N-o să fie nicio pierdere, pentru nimeni”. Şi o lăsă să intre.

Cum o văzu pe bătrână, prinţesa se ridică să se năpustească asupra ei, dar în aceeaşi clipă zări pe deget inelul bărbatului ei. În mintea ei întunecată se făcu deodată lumină. Înţelese că Hasan era pe aproape. Apoi bătrâna îi dădu scrisoarea ascunsă în măr şi, după ce-o citi, prinţesa se linişti ca prin farmec.

Bătrâna o povăţui pe prinţesă să-l vestească pe împăratul păgân că primeşte să-i fie soţie. Îi mai dădu o iarbă adormitoare, ca să i-o pună în pahar în noaptea nunţii, după care, luându-şi rămas bun de la prinţesă, plecă.

Apoi prinţesa strigă la slujitori să-i spună împăratului că se învoieşte să-i fie mireasă.

Nuntaşii fură poftiţi în grabă, iar nunta se sărbători chiar în ziua următoare. Când intrară în camera mirilor, prinţesa îl îmbie pe împăratul păgân ca să bea împreună vin. Li se aduseră vinuri şi mâncăruri alese şi amândoi se aşezară

ia masă. Când să-i toarne vin, prinţesa îi strecură în pocal, pe furiş, iarba cea adormitoare şi împăratul, de cum sorbi din băutură, căzu în nesimţire.

După ce se isprăvi petrecerea, Hasan, care venise la nuntă îmbrăcat aşa încât să nu poată fi recunoscut, se furişă în camera mirilor, unde îl aştepta prinţesa. Ridică paloşul şi-l ucise pe împărat. Apoi părăsi palatul, împreună cu prinţesa. Înainte de a adormi, stătură îndelung de vorbă, căci aveau multe, multe să-şi spună. Dimineaţa, Hasan îşi îmbrăcă veşmântul împărătesc şi ieşi în faţa mulţimii.

Văzându-l pe Hasan, mulţimea izbucni în strigăte, cerându-i să rămână el mai departe pe tron, în locul împăratului cel rău.

Astfel Hasan rămase împărat în ţara aceea. Mai întâi o căutară pe bătrâna care le făcuse atâta bine, o răsplătiră cu daruri bogate şi o opriră la palat. Şi trăiră acolo laolaltă, în îmbelşugare şi fericire, până la adânci bătrâneţi.

Abu Daud şi hoţii

A FOST ODATĂ un om pe care-l chema Abu Daud; era atât de

slăbănog şi de mic de stat, încât, o muscă de se aşeza pe el, îl şi dobora la pământ. De fiecare dată când pleca de acasă, ca să nu se piardă, nevastă-sa îl lega de un ghem mare cu sfoară; când el mergea, firul se depăna, omul îşi vedea liniştit de treburi şi se întorcea acasă fără să rătăcească drumul.

într-o zi, însă, nevastă-sa îi tăie sfoara, din neatenţie, iar omul se rătăci şi nu mai găsi drumul spre casă. Bâjbâind la întâmplare, găsi în cale un coteţ de găini şi, înăuntrul lui, un ou, pe care-l puse în buzunar.

Merse mai departe până îl apucă noaptea. Deodată simţi că picioarele îi atingeau apa: ajunsese pe malul mării. Se opri puţin să se odihnească; era tare obosit de drumul cel lung.

După puţin timp, veni acolo o ceată de tâlhari. Când îl văzură pe prichindel, îi ziseră cu toţii într-un glas:

— Ni te-a trimis în cale cerul, drept mâncare gustoasă!

— Întindeţi-o de aici, pungaşilor! răspunse omul. Dacă va cuteza vreunul dintre voi să se apropie de mine, am să-i retez capul!

Se tăvăliră de râs, tâlharii, batjocorindu-l în fel şi chip, dar el le spuse:

— Râdeţi de mine?! Bine! Dacă storcând o piatră, puteţi scoate din ea apă, înseamnă că sunteţi mai puternici decât mine şi atunci mă las în voia voastră.

Hoţii se opriră din râs, se uitară chiorâş la el, puseră mâna pe câteva pietre din apropiere şi începură să le strângă de le făcură fărâme, dar apă nici gând să iasă din ele.

Atunci Abu Daud scoase pe furiş oul din buzunar şi, făcându-se că ia o piatră de jos, le spuse:

— Acum uitaţi-vă la mine cum scot apă din această piatră!

Strânse în pumn oul şi printre degete se prelinse afară tot conţinutul lui. Se prea minunară hoţii de puterea omuleţului, îşi cerură iertare şi, apropiindu-se de el, îi grăiră aşa:

— Rămâi la noi, dacă vrei.

Aşa ajunse Daud la peştera în care trăiau tâlharii, peşteră plină cu aur, nestemate şi perle.

Trecură luni şi luni de la întâmplarea asta şi tâlharilor li se

cam făcuse lehamite să-l tot aibă de musafir pe Abu Daud, aşa că hotărâră să scape de el. Dar omuleţul, aflat dincolo de peretele peşterii, îi auzi cum unelteau împotriva lui. Când intră în peşteră, le vorbi:

— Azi am de gând să dorm pe acoperişul peşterii, căci timpul e foarte cald.

— Prea bine faci, îl încurajară tâlharii şi îi puseră un pat pe acoperiş ca să doarmă în el.

După ce trecu de miezul nopţii, veni fiecare hoţ cu câte un mai ca să-l omoare pe Abu Daud.

Dar el se dăduse jos din pat, pusese în locul său o piatră de statura sa, o învelise cu pătura, iar apoi se căţărase într-un copac din apropiere şi, ghemuindu-se acolo, aşteptă să vadă ce au să facă hoţii. După puţin timp aceştia veniră la patul lui şi se năpustiră asupră-i, lovind cu sete. Când să plece, unul dintre ei spuse:

— Mâine vom vedea sângele prelins pe uşa peşterii.

Abia plecară ei, şi Abu Daud coborî iute din copac, se apucă să arunce sfărâmăturile de pietre cât mai departe de peşteră şi se întoarse să se culce la loc.

103

Când se treziră dimineaţa, hoţii încremeniră: Abu Daud stătea viu şi nevătămat dinaintea lor.

— Blestemaţii de purici, li se plânse el, nu m-au lăsat azi-noapte să dorm deloc…

Se uitară unii la alţii, cu totul năuciţi, hoţii, şi fiecare îşi zise în sinea lui: „Ăsta om puternic! L-am bătut aşa de zdravăn cu ditamai ciomegele, şi lui i s-a părut că îl pişcă puricii. Şi noi care gândeam că a murit!”

După câteva zile, Abu Daud le spuse:

— Acum lăsaţi-mă să mă duc la casa mea, căci a trecut cam multă vreme de când nu i-am mai văzut pe ai mei. Vă foarte mulţumesc pentru buna voastră găzduire.

Hoţii îi dăruiră o cămilă încărcată cu saci cu aur şi nestemate. Unul dintre ei îl însoţi ca să-i fie de ajutor pe drum. Când ajunseră acasă, nevasta lui Abu Daud îi întâmpină cu mare bucurie. Sti-vuiră sacii cu aurântr-un cotlon al casei, iar hoţul, aşezat pe un scaun mic, se tot uita la căsuţa de pământ, cenuşie şi prăpădită a omuleţului.

Abu Daud îi şopti nevestei la ureche:

— Vezi de goleşte sacii cu aur şi, când ai terminat, umple-i cu paie moi. În timpul mesei să zici: „Ce-ai adus în saci, bărbate?” „Du-te şi uită-te

în sacii de colo", am să-ţi răspund eu. Tu te duci, deschizi unul din saci şi îmi spui: „Halal ţie, bărbate! Ai făcut o călătorie aşa lungă doar ca să ne aduci paie, de parcă pe la noi nu s-ar găsi berechet, de ani şi ani de zile!" Ai înţeles?

La masă, nevasta făcu întocmai cum o povăţuise bărbatul ei. Atunci hoţul se făcu foc şi pară. Se uită cu ochi haini la Abu Daud şi pomi valvartej spre el. Acesta se repezi de la locul lui şi se caţără până la tavan, unde se ascunse între grinzile de lemn. Se uită tâlharul prin toată încăperea şi, când privi în sus, îl găsi pe Abu Daud. Întrebându-l ce făcea acolo, omuleţul îi răspunse:

— Caut bâta bunicului meu, ca să-ţi zbor scăfârlia!

Hoţului i se făcu o frică grozavă şi, cât ai clipi, îşi luă tălpăşiţa de-acolo. Şi tot într-o fugă ajunse din nou la fârtaţii săi din peşteră şi le povesti toată păţania. Spaima îi cuprinse pe toţi şi părăsiră în grabă peştera.

Când ajunse Abu Daud la peşteră, nu găsi picior de hoţ, ci numai comorile adunate de tâlhari i lăsate de ei acolo. Le luă pe toate omuleţul nostru i le duse acasă, unde trăi fericit cu nevasta lui.

POVESTE THAILANDEZÂ

Puful de banane

ODATĂ, în vremea domniei regelui Naraja, trăia un bărbat şi nevastă-sa. Pe bărbat îl chema Nai Ha Tong, iar pe femeie Nang Song Săi. Erau oameni cu stare, însă nu bogaţi. Femeia era cumsecade şi muncitoare. Dacă bărbatul ei s-ar fi străduit să muncească aşa cum fac mai toţi oamenii pe pământ, ar fi putut să ajungă un om respectat şi cu stare mai bună.

însă Nai Ha Tong nu-şi bătea capul să trăiască la fel ca toţi oamenii. De când îşi luase de nevastă pe Nang Song Săi, tot timpul se ocupa cu studiul metalelor, vrând să scoată aur din te miri ce. De câţiva ani încerca, fără să reuşească, să prefacă arama roşie în aur curat. Fără să-i pese că munca îi era zadarnică, el nu-şi pierdea deloc răbdarea; în schimb, banii din

punga lui se iroseau în vânt.
106

Nevastă-sa era foarte îngrijorată. Nu o dată îl certa pentru faptul că risipeşte banii familiei. Dar totul era în zadar. Omul nu voia să-şi asculte nevasta. Ajunsă la disperare, femeia se duse la tatăl său şi-i povesti totul despre purtarea nesăbuită a bărbatului ei. Acesta o ascultă în tăcere, apoi, după ce se gândi puţin, îl invită pe ginerele său la dânsul. El veni numaidecât.

— Am auzit că te interesează foarte mult metalele, spuse socrul său. De ce nu te-ai gândit să te sfătuieşti cu mine? îţi închipui că eu nu mă pricep deloc? Atunci află că eu de multă vreme mă ocup de asta şi am pătruns adânc în secretele lor. Cunosc chiar o reţetă a unui aliaj. Însă eu sunt bătrân, iar pregătirea aliajului cere răbdare, vreme de mulţi ani şi muncă grea!

Nai Ha Tong îl privi fericit pe socrul său: se şi vedea realizându-şi visul. Apoi spuse, împre-unându-şi mâinile respectuos:

— Dragă tată socru le, te rog, povesteşte-mi ce ştii despre acest aliaj. Eu îl voi realiza, fii sigur, chiar dacă va trebui să muncesc pentru aceasta toată viaţa mea.

I

Când şiretul bătrân văzu că ginerele său îl crede, continuă:
107

— Toate elementele de trebuinţă pentru pregătirea acestui aliaj, cu excepţia unuia, le-am găsit şi se află la mine. Elementul lipsă va trebui să-l cauţi tu, şi nu este chiar atât de greu. Totul depinde de răbdarea ta. Elementul despre care îţi vorbesc e puful alb, uşor, care acoperă frunzele de banan. Am nevoie de trei kilograme de astfel de puf. Însă el trebuie să fie cules numai de pe bananii tăi. Afară de asta, deasupra fiecărei gropi şi deasupra fiecărui copac sădit va trebui să pronunţi o vrajă. Dacă vreţi să culegeţi mai repede puful, atunci trebuie să plantaţi câţi mai mulţi banani. Dacă nu vă ajung banii, am să fac totul să vă ajut eu.

Nai Ha Tong era cât pe ce să-şi iasă din minţi de bucurie: averea lui doar se împuţinase cu totul, fără să reuşească să facă aur.

Se întoarse acasă şi povesti nevesti-si despre sfatul ce i-l dăduse tatăl ei şi despre promisiunea de a-i ajuta. Toţi banii primiţi fură cheltuiţi pentru sădirea bananilor.

Şi iată copacii crescură mari, iar Nai Ha Tong căuta mereu frunze acoperite cu puf. Nevastă-sa, grijulie, supraveghea muncile pe plantaţii şi vindea roadele proaspete.

108

Astfel trecură trei ani. Toţi, în scurtă vreme, începură să vorbească despre ei ca despre proprietari ai unei grădini de banani, mari şi bogate. Casa lor, aflându-se în apropierea unui râu, deveni un loc cu multă agitaţie. Ziua şi noaptea, pe râu, se puteau vedea multe luntre de-ale cumpărătorilor de banane. Nai Ha Tong nici nu băga de seamă această forfotă de oameni. Dis-de-dimineaţă el mergea în grădină să vadă dacă lucrătorii se străduiesc îndeajuns: avea nevoie de puf, de cât mai mult puf. În fiecare seară îl aduna, venea acasă şi-l cântărea cu grijă.

Trecură pe neobservate încă doi ani, apoi încă trei şi, în sfârşit, strânse trei kilograme de puf. Bucuros peste măsură, omul apucă nepreţuita comoară şi alergă la socrul său. Cu mâinile tremurânde, îi întinse cele trei kilograme de puf şi-i strigă:

— În sfârşit, am dobândit elementul lipsă şi îndată o să putem începe experienţele noastre!

Socrul zâmbi şi grăi:

— Da, în curând vei deveni un om bogat.

Nai Ha Tong, cât pe ce să moară de bucurie;

se îmbujora la faţă. Bătrânul trimise un slujitor după fiică-sa.

109

— Aţi câştigat mulţi bani, vânzând banane? întrebă el când veni fata sa.

— Da, tată, mulţi, răspunse ea.

— Adu-mi toţi banii încoace şi arată-mi-i!

Nai Ha Tong rămase tare uimit şi tulburat.

Se aşeză. Nu înţelegea ce legătură poate fi între banii agonisiţi din vânzarea bananelor şi transformarea metalelor. „Pesemne, banii trebuiesc pentru experienţe”, gândi el.

După câtăva vreme, nevastă-sa se întoarse şi numără în faţa bărbatului mirat toţi banii câştigaţi în cei cinci ani. Strânsese aşa

de mulţi, că Nai Ha Tong rămase mut de uimire.

— Priveşte aceşti bani, ei au fost agonisiţi după reţeta mea! Acum, dacă vrei, n-ai decât să-i transformi în aur. Sau poate preferi briliante şi safire, sau elefanţi, cai, vaci, bivoli? Sau poate veşminte de mătase? Ei, poţi să-ţi alegi ce-ţi place mai mult! După părerea mea, reţeta dată de mine nu este mai rea decât cea pe care ai căutat-o atâţia ani în şir.

Bătrânul îşi încheie spusele. Nai Ha Tong tăcea. Nu putea să scoată niciun cuvânt. De-abia acum înţelese că nevastă-sa strânsese banii din vânzarea bananelor. Nu ştia ce să facă. Desigur,

e foarte bine că au agonisit atâţia bani, însă pe el îl durea mult înşelăciunea socrului său. Bucuria şi mâhnirea se luptară, o vreme, în inima lui. Dar, până la urmă, bucuria învinse şi un zâmbet îi înflori pe faţă.

Bătrânul spuse:

— Ocupă-te de banani, copilul meu, şi uită de metale!

Nai Ha Tong ascultă sfatul bătrânului şi-i păru foarte rău că pierduse atâta vreme şi atâţia bani degeaba, pentru transformarea metalelor în aur. Apoi luă puful strâns, îl amestecă cu apă de orez şi făcu, din materialul obţinut, bustul socrului său. Iar când acesta muri, îl dărui familiei sale ca amintire pentru sfatul ce i-l dăduse.

POVESTE BIRMANEZÂ

Piticul cel urât

DEMULT, tare demult, trăia undeva un crai înţelept care avea doi feciori. Cel mare era frumos şi viteaz, cel mic era pitic, urât, şi cu o cocoaşă în spate. Tatăl, însă, îi iubea deopotrivă pe amândoi.

într-o bună zi, craiul plecă la vânătoare. Zări un cerb, se luă după el, dar, prin hăţişurile pădurii, calul se poticni şi-l trânti la pământ. Vru să se ridice, dar nu mai avu putere. Se apropiară curtenii, îl ridicară şi-l duseră la palat. Toţi vracii împărăţiei se adunară în grabă la căpătâiul său, încercară toate leacurile, dar craiul se simţea din ce în ce mai rău.

Atunci, el porunci să fie chemaţi îndată toţi înţelepţii împărăţiei.

— Spuneţi-mi, poate cineva dintre voi să mă tămăduiască, sau a sosit sorocul să mor? îi întrebă el.

112

— Poţi să fii lecuit, măria ta, îi răspunse cu smerenie unul dintre înţelepţi. La trei luni cale de-aici, într-un codru des, se află un lac. Pe fundul lui creşte un crin fermecat. E de-ajuns să-l miroşi şi pe dată te înzdrăveneşti.

Craiul îşi chemă feciorii şi le spuse:

— Sunt bătrân. Chiar dacă crinul mă va lecui, eu nu mai am mult de trăit. Unul dintre voi va trebui să cârmuiască ţara. Dar eu nu ştiu cui s-o încredinţez; de aceea vreau să vă pun la încercare. Acela care îmi va aduce cel dintâi crinul, va deveni împărat după moartea mea.

Tare mult se bucură prinţul cel mare. Era încredinţat că izbânda nu putea fi decât de partea lui. Doar fratele mezin era atât de pipernicit, încât nu era în stare să încalece niciun cal. Îşi alese deci roibul cel mai iute din grajdurile împărăţiei şi se avântă către codrul cel des. Mezinul încalecă şi el un măgăruş şi porni pe urma fratelui său mai mare.

Şapte zile şi şapte nopţi galopă feciorul cel mare prin pădurea întunecoasă. Deodată copacii

I

se răriră şi el se pomeni într-o livadă fără seamăn de frumoasă. O mulţime de flori albastre, galbene şi albe înmiresmau văzduhul. Pomii se îndoiau 113

sub povara piersicilor, portocalelor şi caiselor. Fructele erau atât de coapte, încât stăteau gata să cadă de pe crengi. Într-o parte a livezii curgea un râu de lapte, în alta unul de miere, iar în mijloc se afla un palat din sticlă şi din fildeş. Niciodată încă prinţul nu văzuse o asemenea minunăţie.

Din palat ieşi o fată frumoasă ca-n poveşti, se apropie de el şi-i zâmbi:

— Eu sunt stăpâna acestor locuri, spuse ea duios. Pofteşte-n palat de te odihneşte! Eşti atât de ostenit de drum.

„Fratele meu va trebui să meargă încă multe zile până să ajungă aici”, îşi spuse în sinea lui prinţul. Şi păşi în urma prinţesei. După ce se ospăta la o masă plină de bunătăţi, fu poftit să se odihnească pe un pat moale.

Trecură alte zile şi fratele cel mare nu se îndura să părăsească palatul minunat. Se simţea fericit, lenevea ziua-ntreagă şi nu se grăbea s-o pornească iarăşi la drum. Se gândea că fratele său oricum nu i-o va lua înainte, chiar dacă va ajunge şi el cândva în această livadă fără seamăn.

Dar piticul cel urât, tot mergând prin codru, zări grădina. Descăleca de pe măgăruş şi-l lăsă să pască iarba verde. Bău şi el lapte şi miere din

râurile livezii. Când fu gata să-şi încalece din nou măgăruşul, se apropie şi de dânsul prinţesa.

— Pofteşte la mine-n ospeţie, îi spuse ea.

— Nu, mulţumesc, zise piticul. Părintele meu e bolnav şi trebuie să mă grăbesc.

Fratele cel mare îl văzu printr-o fereastră, dar nu se sinchisi de fel.

„Lasă-l să zorească, gândi el. Calul meu e de douăzeci de ori mai iute decât măgăruşul lui. Eu oricând îl voi putea ajunge din urmă."

Prinţul cel mic, după ce bătu cale lungă multe zile-n şir, ajunse în sfârşit la lacul pe care-l căuta. Sări de pe măgăruş şi, fără să piardă vremea, se azvârli în apă. Pe fundul cel mai adânc al lacului, găsi floarea. O rupse şi o aduse pe ţărm. Deodată văzu pe mal, chiar lângă măgăruşul său, o fată de o frumuseţe nemaivăzută.

— Eu sunt stăpâna acestui lac, spuse ea.
Aştept de multă vreme să vină un prinţ curajos şi frumos să mă ia de aici. Nici nu poţi să-ţi închipui cât de mult te-am aşteptat. Mă bucur că, în sfârşit, ai venit.

— Dar eu, după cum vezi, nu sunt defel frumos! murmură piticul. Şi nici curajos nu sunt.

Stăpâna lacului râse:

— Crezi că numai oamenii voinici sunt curajoşi? Nu. Oamenii slabi, firavi, pot fi de asemenea curajoşi. Pe cei urâţi, însă, faptele lor bune îi pot face frumoşi.

Fata luă apoi crinul din mâna piticului şi-l atinse pe măgăruş. Într-o clipă acesta se prefăcu într-un cal alb, minunat. După

aceea atinse cu floarea şi umărul piticului. Şi, dacă vreţi, credeţi, dacă nu, nu credeţi, piticul cel urât se prefăcu într-un tânăr înalt şi tare-tare chipeş.

Atunci, fratele cel mic o luă pe stăpâna lacului alături de el pe cal şi amândoi porniră îndărăt la craiul cel bolnav. Cum mirosi crinul, împăratul se lecui şi voia bună reveni în inimile tuturor.

Feciorul cel mare al împăratului nu s-a mai întors acasă.

Se povesteşte că, într-un rând, un vânător se abătu pe la livada cea îmbelşugată şi stătu de vorbă chiar cu prinţesa cea frumoasă. Ea îi spuse că prinţul a a fost într-adevăr acolo şi s-a ospătat zile în şir, pe urmă a luat calul şi a plecat. Dar unde? Nu ştie nimeni.

POVESTE ISRAELITĂ

Oul împrumutat

LA O NUNTĂ MARE, într-o bună zi, oaspeţilor li s-au dat de la început, pe lângă alte bunătăţi, şi câte două ouă fierte. Unul mai hapsân n-a mai avut răbdare şi „hap”! le curăţă şi le mancă pe nerăsuflate.

Când se aşezară cu toţii în jurul mesei şi începură să ciocnească paharele de vin şi să mănânce şi ouăle, oaspetele cel hapsân se simţi ruşinat că farfuria lui era goală, şi atunci îl rugă frumos pe vecinul lui să-i împrumute măcar un ou din farfuria lui. Acesta-i spuse că i-l împrumută şi să i-l dea înapoi când i-l va cere.

— Desigur, îmi împrumuţi un ou şi ţi-l voi da înapoi când vei voi tu, îi mulţumi omul şi de data aceea nu se făcu de râs.

A doua zi, toţi erau cu chef, ca după nuntă, aşa că hapsânul nu s-a gândit să-i dea oul, şi nici

celălalt nu s-a grăbit să i-l ceară, şi nu ştiu cum se făcu, că trecură aşa vreo doi-trei ani.

într-o bună zi, ba într-o zi urâtă, rea, iată că la el apăru cel ce-i împrumutase oul la nuntă.

— Vecine, am venit să-mi dai înapoi oul împrumutat acum vreo doi-trei ani, îi spuse.

Datornicul se grăbi să-i aducă un ou proaspăt şi frumos. Iar cel căruia i-l datora, din nou grăi:

— Vecine, nu mă mulţumesc cu un ou. Nu degeaba am

aşteptat eu atât. Din oul acela putea ieşi un pui şi puiul acela, cu timpul, ar fi devenit găină şi găina putea face atâtea ouă, din care ar fi ieşit atâţia şi atâţia pui, care ar fi ajuns atâtea şi atâtea găini…

Şi omul nu-şi mai curma înşiruirea… Desigur că datornicul nu era de părerea vecinului său, aşa că ajunseră direct în faţa judecătorului din sat, ca să le facă dreptate.

Judecătorul, grăbit în ziua aceea, ascultă iute cele istorisite de cei doi şi la urmă îi dădu dreptate celui ce pretindea atâţia pui şi atâtea găini pentru oul împrumutat, cu doi-trei ani în urmă.

Necăjit, datornicul mergea cu capul în pământ spre casă. Un bătrân, socotit drept cel mai înţelept din sat, îl întâlni şi-l întrebă:

— De ce eşti atât de mâhnit, fiule?

Şi omul îi povesti totul de-a fir-a-păr.

Iar moşneagul îl povăţui:

— Fă întocmai cum îţi spun şi vei vedea că judecătorul îşi va schimba chiar mâine hotărârea.

Du-te acasă şi pune la fiert, chiar acum, mai multe boabe de fasole. Mâine în zori de zi, când ju decătorul va trece pe la oamenii care-i muncesc câmpul, să te afli pe acolo, pe lângă pogoanele lui, şi în faţa judecătorului să te apuci să semeni boabe din fiertura de fasole. Şi când te va vedea, fără doar şi poate te va întreba: „Ce, eşti nebun, să semeni fasole fiartă?” Iar dacă tu vei şti să-i dai un răspuns de om isteţ, vei fi izbăvit de pedeapsă.

Omul făcu întocmai.

Când judecătorul trecu să iscodească munca oamenilor lui pe câmp, dădu cu ochii de cel pe care-l pedepsise şi, văzându-l cum scoate boabe de fasole fiartă dintr-o oală şi le seamănă pe câmp, nu se putu abţine să nu-l întrebe:

— Dar ce faci, omule? Ai înnebunit? Semeni fasole fiartă? Cine a mai văzut una ca asta?

— De ce nu, judecătorule preacinstit? Dacă domnia ta crezi că dintr-un ou fiert ar putea ieşi

—

atâţia pui şi apoi atâtea găini, de ce n-ar ieşi o mie de răsaduri şi din fasole fiartă?

Judecătorul rămase ca stana de piatră, dar nu-i trebui mult să-şi vie în fire şi să-şi dea seama că, judecându-l pe acest om, greşise în hotărârea pe care o luase.

— Ai dreptate, omule; n-am fost drept cu tine. Vecinului tău nu-i datorezi decât un ou fiert şi atât.

/

POVESTE SUDANEZĂ

Sfoara de fum

SE POVESTEŞTE că o broască ţestoasă avea o fiică nemaivăzut de frumoasă. Într-o zi, maică-sa îi spuse:

— Copila mea, a venit timpul să te mărit. Dar, să ştii, n-am să te dau decât după un bărbat înţelept. Unuia care va şti, de pildă, să lege o grămadă de apă…

— Vai! Vai! Vai! oftară pretendenţii la mâna fetei. Cum e cu putinţă una ca asta?

Lemurul nu zise nimic, dar se vedea că se gândeşte adânc la ceva.

Ei, dar tânăra broască ţestoasă era foarte, foarte frumoasă şi toţi o doreau de soţie.

încercă: hipopotamul, puiul de maimuţă, şarpele boa şi elefantul. Dar niciunul n-a reuşit să lege în vreun fel o grămadă de apă. Fiecăruia broasca ţestoasă îi răspundea:

— Nu vei fi soţul preafrumoasei mele fiice!

Hipopotamul, elefantul, şarpele boa şi puiul de maimuţă rămaseră foarte mâhniţi.

Dar lemurul, care până atunci a tot tăcut şi s-a tot gândit, zâmbi deodată şi o întrebă pe broasca ţestoasă:

— Îmi făgăduieşti, aşadar, că voi putea să mă însor cu fiica ta, dacă voi izbuti să leg o grămadă de apă?

— Mai încape vorbă?! Ai cuvântul meu! spuse broasca ţestoasă.

— Uite ce e… Am uitat să-mi aduc sfoara de acasă, vorbi agale lemurul. Bună broască ţestoasă, poftim luleaua mea. Te rog să-mi faci o sfoară din fumul ei albastru. Atunci îţi voi aduce

degrabă o grămadă de apă. Mă înţelegi, trebuie s-o leg cu sfoara asta de fum.

Faţa broaştei ţestoase se lumină. Îl duse pe lemur la fiica sa şi-i spuse:

— Acesta va fi soţul tău.

Hipopotamul, elefantul, şarpele boa şi puiul de maimuţă strigară care mai de care:

— Dar nu-i drept! Lemurul nici n-a încercat măcar să lege apa!

Atunci broasca ţestoasă spuse:

— E adevărat că lemurul nici n-a încercat să facă una ca asta, dar el şi-a dat seama, numai el a înţeles că nu se poate lega o grămadă de apă, după cum nu se poate face sfoară din fum. El s-a dovedit astfel a fi cel mai isteţ dintre voi. Lui îi dau pe fiică-mea de nevastă.

POVESTE DIN PAMIR

Cămila şi măgarul

ODATĂ, o cămilă şi un măgar au rămas în urma unei caravane. Şi găsiră necuvântătoarele noastre o poiană înflorită pe care începură să pască.

— Hai, cămilă, să ne împrietenim, zise mă garul. Vom putea astfel să ne scăpăm unul pe celălalt de greutatea încărcăturilor şi vom paşte în libertate, atâta cât vom pofti.

Şi cămila încuviinţă.

Zi şi noapte, păscură împreună în poiană. Nu peste multă vreme, însă, măgarul ajunse gras şi rotund. Şi cu câtă plăcere se rostogolea acum pe pământ! Tot răstumându-se, sărind şi alergând, străbătu întreaga poiană.

— Vai, prietenă cămilă, grăi odată măgarul, mă simt aşa, de parcă aş fi beat. Aşa poftă am să rag!

— Dar cum aşa ceva, prietene măgar?! se sperie cămila. N-ai voie să răgi acum! Lasă gândurile astea! Ştii că nu suntem departe de drum! Să nu ne audă cei ce mână caravanele, că vor veni iute aici, ne vor prinde şi din nou ne vor obliga să cărăm poveri.

— Inima mi se rupe de dorinţa de a rage! mai zise măgarul. Nu pot răbda şi pace! Indiferent ce s-ar întâmpla, eu trebuie să rag!

Şi, ridicându-şi capul, măgarul scoase un răget asurzitor. O mai făcu încă de câteva ori.

Răgetul măgarului răsună până departe şi ajunse numaidecât la urechile celor ce mânau o caravană.

— Dar ce caută un măgar pe-aici? se în trebară oamenii. Se pare că prin apropiere nu e nicio casă.

Şi ei îl trimiseră pe un om să caute.

Acesta găsi repede şi măgarul, şi cămila. Aşa că omul încalecă măgarul, îl îndreptă spre caravană, iar pe cămilă o trăgea după el, ţinând-o de căpăstru.

Cei cu caravana descărcară poverile din spatele cămilelor obosite de drum lung şi le puseră pe spinarea celor doi prieteni odihniţi.

— Nu ţi-am spus, oare, că din cauza răge tului tău vom ajunge la nenorocire? Aşa s-a şi întâmplat! se înfurie cămila pe măgar, de-abia mişcându-şi picioarele de greutăţile din spate.

Dar măgarul tăcea. Nici el nu se mişca mai repede. Dintr-o dată se prăbuşi în colbul drumului, începu să se tăvălească şi îşi aruncă încărcătura din spate.

Şi oamenii începură să-l lovească, dar el se prefăcu a fi foarte bolnav şi nu vru să se ridice cu niciun chip.

— Se pare că s-a îmbolnăvit, sărmanul măgar! ziseră oamenii, cu milă. Nu trebuie să întârziem cu caravana din pricina lui.

Şi îl urcară pe măgar pe cocoaşa cămilei, deasupra încărcăturii.

Iar măgarul era foarte mulţumit acum.

Tocmai atunci caravana trecea pe o potecă îngustă de munte, pe marginea unei prăpăstii adânci. Ridicând capul, cămila zise:

— Hei, prietene măgar! Acum sunt şi eu ca beată. Am o poftă nebună să joc şi să nu mă mai opresc! Ce-ai de zis?

— Oare e timpul să joci? se sperie măgarul. Lasă gândurile astea acum!

— Mi-am adus aminte de răgetul tău şi sufletul mi se topeşte

de pofta de a juca, zise cămila şi, pornind să joace, se schimbă de pe un picior pe altul, înfocat.

Măgarul se prăbuşi de pe cămilă, se izbi de marginea prăpastiei şi zbură în gol.

POVESTE INDIANĂ

Regele nerecunoscător şi animalele recunoscătoare

DEMULT, domnea în India un rege, care avea un singur fiu, pe nume Dutha. Prinţul cel tânăr era foarte aspru, crunt şi nemilos cu oamenii, nu se bucura de dragostea supuşilor săi.

într-o zi, prinţul Dutha veni cu mare alai pe malul unui râu, ca să se scalde. Deodată cerul se întunecă, un nour negru acoperi soarele şi se stârni o puternică furtună. Cu toate acestea, prinţul făcu semn slugilor şi porunci:

— Duceţi-mă în mijlocul râului, vreau să fac baie acolo!

Dar abia intrară în apă şi un val mare îl izbi pe prinţ în faţă; slugile îl scăpară din mâini şi ei înşişi abia au putut să ajungă teferi la mal.

între timp, valurile îl duseră departe pe Dutha şi ar fi pierit cu siguranţă, dacă nu s-ar fi agăţat

de un trunchi de copac, pe care furtuna îl trântise în apă. Astfel prinţul pluti, foarte speriat, chemând mereu în ajutor.

înainte de a fi doborât de furtună, pe acel copac se aflau: un şarpe care stătea la pândă, un şoricel care îşi avea culcuşul într-o scorbură putregăită şi un papagal care îşi construise casa pe ramura cea mai de sus. Acum toate aceste animale stăteau pe trunchiul dus de valuri, tremurând de spaimă.

Ţipetele disperate ale lui Dutha au fost auzite de un pescar, care trăia pe maluJ râului. „Un om se îneacă. Trebuie să-l ajut”, se gândi el, şi se aruncă în valurile furtunoase. Înotă

I

până la copacul pe care stătea prinţul Dutha şi apoi începu să-l împingă în direcţia malului. Când a atins malul, îl duse pe Dutha într-un loc ferit, pe pământ uscat şi, observând şarpele, şoarecele şi papagalul, de asemenea îi luă pe mal. Aprinse focul, ca să se poată toţi încălzi şi usca, dând întâietate animalelor, care abia mai respirau şi apoi îl îngriji pe prinţ. La fel făcu şi cu hrana, mai întâi dădu mâncare animalelor, fiind mai slabe, şi

apoi pregăti masa pentru tânărul prinţ.
129

Dutha, observând acest lucru, se gândea cu mânie: „Acest rufos îndrăzneşte să dea mai multă atenţie animalelor, decât mie, moştenitorul tronului”. Şi hotărî să se răzbune împotriva salvatorului său. Când animalele şi-au recăpătat forţele şi sănătatea, începură să mulţumească pescarului pentru izbăvire. Şarpele, luându-şi rămas bun de la el, spuse:

— Preacinstite om, îţi datorez viaţa! Vreau să fiu recunoscător. Cunosc un loc unde se află îngropată o comoară de zeci de ani, aur mult, pe care voi, oamenii, îl preţuiţi atâta. Poţi să iei toate aceste bogăţii, când doreşti. Să vii numai la mine şi să strigi: „Şarpe!”

Spunând acestea, şarpele plecă în drumul său, târându-se alene.

La rândul său, şoarecele, luându-şi rămas bun de la pescar, zise:

— Om bun! Nu vreau să fiu nerecunoscător.
M-ai scăpat de la moarte. Dacă vrei, am să-ţi arăt un loc unde vei găsi o mulţime mare de monede de aur, pe care fraţii tăi atât de mult le caută. Să vii numai la mine şi să-mi spui pe nume.

Tot aşa şi papagalul, luându-şi rămas bun, spuse:
130

— Om milos! N-aş mai fi trăit pe lume, dacă nu erai tu. Doresc să-mi arăt recunoştinţa. Dacă vei avea nevoie vreodată de orez bun, să vii la mine şi să-mi strigi numai numele şi îndată vei căpăta un munte de orez.

Prinţul Dutha însă, plecând de la pescar, spuse binevoitor:

— Omul meu de treabă, când voi ocupa tronul după tatăl meu, să vii la curte, la mine, şi ai să vezi cum am să te primesc.

După un timp, Dutha se sui pe tronul ţării. Pescarul, aflând de asta, hotărî să-l viziteze. Pe drum, ajunse la ascunzătoarea şarpelui şi strigă:

— Şarpe!

în aceeaşi clipă, şarpele se arătă în faţa sa, îl salută cu cinste şi spuse:

— Stăpâne! Acolo unde-ţi stau tălpile se află ascunsă în

pământ o comoară. Din clipa aceasta ea îţi aparţine.

Pescarul răspunse:

— Las-o să stea liniştită. Când voi avea nevoie de ea, îţi voi da de ştire.

Spunând aceste cuvinte, îşi luă rămas bun | de la şarpe şi plecă mai departe. Găsi locuinţa I şoarecelui şi-l strigă pe nume. Îndată el apăru, îl | salută frumos şi spuse:

— Stăpâne! Cu tălpile tale calci pământul sub care se află îngropată o ladă plină cu monede de aur. La-le, sunt ale tale!

Pescarul răspunse:

— Să stea acolo, în pace. Când voi avea nevoie de ele, îţi voi da de ştire.

Şi plecă mai departe. Găsi curând sălaşul papagalului şi-l strigă pe nume. Într-o clipită, papagalul zbură din copac, îl salută cu bucurie pe salvatorul său şi spuse:

— Ai venit, stăpâne, după orezul sălbatic, care creşte la poalele munţilor Himalaia şi pe care ţi l-am făgăduit? îndată am să chem toţi papagalii din neamul meu şi voi aduce şi alte rubedenii ale mele, şi-ţi vor da atâta orez cât vei dori.

— Mai aşteaptă, când voi avea nevoie, îţi voi da de ştire, răspunse pescarul şi-şi continuă drumul spre curtea regelului Dutha.

A doua zi, dimineaţa, mergea pe străzile oraşului spre palatul regelui. În acest timp, trecea prin oraş alaiul regal. Era regele Dutha, care călătorea pe un elefant frumos împodobit, înconjurat de o suită minunată şi de o gardă personală. Văzându-l de departe pe pescar, Dutha îşi spuse: „Deci a venit la mine acest îndrăzneţ,

care şi-a permis să nu dea cinstea cuvenită sângelui meu regal? Poate că se va mai şi lăuda curtenilor că mi-a salvat viaţa! Trebuie să-l pedepsesc, să-l strivesc, înainte de a începe să vorbească despre aceste lucruri". Făcu semn slugilor, porunci să-l prindă pe pescar şi să-l ducă la locul de pierzanie. Slugile l-au ascultat, l-au legat pe nevinovatul pescar şi au început să-l poarte prin oraş, bătându-l.

— Ah, ce fel de om este şi regele nostru! se plângea în gura mare pescarul. Într-adevăr, mai uşor mi-a fost să prind un

buştean în apă, pe care era prinţul Dutha, decât să-l văd acum.

— Auzindu-l oamenii de pe stradă, îl întrebară pe prizioner ce înseamnă aceste cuvinte, într-a-devâr, el l-a salvat pe prinţ?

Pescarul le răspunse:

— Oameni buni! Pentru că m-am aruncat în valuri, punându-mi în primejdie viaţa, să-l duc la mal pe prinţul Dutha, care acum este rege, mă răsplăteşte în felul acesta.

Ascultând, oamenii gândiră astfel despre rege: „Este un om rău şi un conducător prost, care răsplăteşte cu atâta cruzime o binefacere, el nu cunoaşte recunoştinţa. Cine ştie la ce ne putem

133

aştepta, dacă va continua să ne fie rege!" Şi, fierbând de dreaptă mânie, îl alungară pe tiran, iar pe pescar îl făcură rege.

Atunci noul rege se duse la şarpe, îl strigă şi, după ce acesta îi arătă locul cu comoara, dezgropa aurul; apoi se duse la şoarece, găsi monedele de aur şi porunci să fie împărţite săracilor şi celor care au nevoie de ajutor. La urmă se duse la papagal şi, la un semn al acestuia, oamenii luară şi încărcară în căruţe orezul, împărţindu-l celor flămânzi.

De atunci au trăit fericiţi şi în pace.

POVESTE AFRICANĂ

Fiica Soarelui şi a Lunii

A FOST ODATĂ un rege care avea un fiu. Când acesta ajunse la vârsta însurătorii, regele îl întrebă ce are de gând să facă.

— Nu vreau să mă căsătoresc cu o fată de pe Pământ. Dacă trebuie să mă însor, o voi lua de soţie pe fiica Soarelui şi a Lunii!

Toţi râseră de el şi-i spuseră:

— Cine s-ar putea duce până la cer, omule?

Tânărul prinţ, hotărât, nu ascultă pe nimeni şi susţinea că nu va lua de soţie decât pe fiica Soarelui şi a Lunii. Făcu o cerere în căsătorie şi o

I

rugă pe antilopă să i-o ducă. Dar antilopa îi răspunse uimită: – Eu nu pot sări până la cer! Fiul regelui dădu vulturului cererea sa, însă acesta îi răspunse:

— Nu pot să ajung până la cer! Aş ajunge doar până la jumătatea drumului…

135

„Ce-aş putea să mai fac?” se întrebă fiul regelui, nedumerit. Puse cererea lui în căsătorie într-o cutiuţă şi aşteptă liniştit mai departe.

Pe atunci, slujitoarele Soarelui şi ale Lunii aveau obiceiul să coboare pe Pământ, să ia apă de izvor. O broscuţă, care le zărea de fiecare dată, se duse la fiul regelui şi îi spuse:

— Dă-mi mesajul, eu voi face să ajungă la cer dorinţa ta!

— Du-te de-aici, spuse prinţul, şi dă-mi pace! Dacă nişte fiinţe înaripate nu pot ajunge până Sa cer, cum ai putea tu să reuşeşti?!

Dar broscuţa insistă şi-n cele din urmă tânărul îi încredinţa mesajul, spunându-i:

— Dacă nu vei reuşi, am să te pedepsesc!

Broscuţa, care era o năzdrăvană, se întoarse la izvorul unde slujitoarele Soarelui şi ale Lunii veneau să ia apă, iar când sosiră cu ulcioare şi vase de tot felul, broscuţa sări într-unul din ele. Slujitoarele nu observară nimic şi se întoarseră sus. Ajunsă acolo, broscuţa ieşi din vas, puse mesajul pe masă şi se ascunse într-un colţ. Luna intră în cameră, zări hârtia trimisă de fiul regelui şi întrebă cine i-a adus-o. Slujitoarele răspunseră că ele nu ştiu nimic. Luna descifra mesajul: „Eu,

136

fiul regelui ţării Tumba Ndala, de pe Pământ, vreau să iau în căsătorie pe fiica Lunii şi a Soarelui".

Luna stătu o clipă şi se gândi:

— Tânărul acesta locuieşte pe Pământ, iar noi suntem atât de sus, în ceruri. Cine ar fi putut oare aduce mesajul ăsta?

Şi Luna îl închise la ea în cutie.

Imediat ce Luna se depărta, broscuţa se ascunse într-unul din ulcioare şi astfel coborî pe Pământ, împreună cu slujitoarele. Când fetele ajunseră la izvor şi cufundară ulcioarele în apă, broscuţa sări afară şi se ascunse în tufişuri. Apoi se înfăţişă fiului de rege, care o întrebă:

— Ei, ai dat mesajul meu?

— Da, răspunse broscuţa, însă nu am încă răspunsul.

Tânărul prinţ nu-i dădu crezare şi o socoti mincinoasă.

— Aşteaptă şi vei afla că am spus adevărul! promise broscuţa.

Trecură şase zile şi şase nopţi. Fiul regelui încredinţa broscuţei un alt mesaj către Lună şi Soare, în care îi întreba dacă i-au acceptat propunerea sau i-au respins-o.

137

Şi, ca şi prima dată, broscuţa sări într-unul din ulcioarele cu care slujitoarele duceau apa, urcară împreună până la cer pe o pânză de păianjen; acolo sus, ele lăsară vasele în cameră şi plecară care încotro.

Broscuţa puse mesajul tânărului pe masă şi se ascunse iar într-un colţ al camerei. De data aceasta, Luna răspunse fiului de rege aşa: „Tu, care îmi ceri în căsătorie fiica, poţi să o iei de soţie numai dacă tu însuţi vei veni aici cu daruri, să te vedem la chip".

Broscuţa se ascunse din nou într-unul din ulcioare şi fetele o aduseră iute pe Pământ. Seara, broscuţa se duse la fiul regelui şi-i bătu la uşă:

— Cine e acolo? întrebă fiul regelui.

— Sunt eu, broscuţa. Îţi aduc mesajul Lunii.

— Aşadar tot ce mi-ai spus era adevărat, broscuţo! se bucură tânărul şi îi încredinţa un sac plin cu aur, să-l ducă la Lună drept cadou de nuntă.

Când Luna găsi sacul cu aur, zise: -Asta-i de-a dreptul foarte bine! Broscuţa coborî pe Pământ la fel ca în alte daţi şi se duse iute-iute la fiul regelui:

138

— Lată, am dus darul tău de nuntă Lunii şi
Soarelui. Acum e rândul tău să hotărăşti ziua când vei vrea să mergi să-ţi cauţi logodnica.

Tânărul era atât de fericit, încât spuse:

— Aşa e bine, foarte bine!

Trecură zece zile şi alte două zile, când fiul regelui îşi spuse: „Acum am nevoie de cineva care să se ducă să-mi caute logodnica. Ştiu că toată lumea îmi va răspunde: „Nu pot. Nu am cum ajunge până la cer. Ce să fac oare?"

— Fii liniştit, tinere, mă voi duce tot eu să o caut pe logodnica ta, îi şopti broscuţa.

— Nu poţi tu, broscuţo!

— Ai încredere în mine, continuă broscuţa. Eu pot într-adevăr

să merg să o găsesc.

— Poţi încerca oricând, acceptă el.

îi dădu broscuţei provizii, iar ea plecă sus pe aceeaşi cale, ca de obicei. Se ascunse până la asfinţitul Soarelui, apoi se duse să o caute pe fata Lunii şi a Soarelui; o găsi adormită şi-i fură vederea.

A doua zi dimineaţă, fiica Lunii şi a Soarelui nu văzu nimic, căci îi dispăruseră ochii. Soarele trimise după marele vraci să vină să o vindece; iar acesta, scoţând zarurile vrăjite, le aruncă şi dezlegă taina:

— Este aici un mesaj de la logodnicul ei, care zice astfel: „Faceţi aşa fel ca să vină soţia mea! Dacă ea nu vine, va muri”.

Toţi repetară cuvintele vraciului în faţa, Soarelui. Într-un târziu, Soarele spuse:

— Fie! Să dormim în noaptea asta, iar mâine fiica mea va coborî pe Pământ.

Din colţul ei, broscuţa auzise totul. Se ascunse imediat într-un ulcior şi coborî o dată cu slujitoarele pe Pământ.

A doua zi, Soarele îl chemă la el pe păianjen şi-i zise:

— Te rog să teşi o pânză mare de la Pământ până la ceruri, căci astăzi fiica mea va coborî pe Pământ.

Păianjenul nu conteni lucrul până când nu isprăvi pânza cerută de Soare. Atunci broscuţa îl anunţă pe fiul regelui:

— Astăzi va veni logodnica ta!

— Eşti o mincinoasă! o dojeni tânărul, ne încrezător.

— Astă-seară o voi aduce aici! spuse ea.

Când Soarele asfinţi, fiica Soarelui şi a Lunii coborî pe Pământ şi ajunse lângă izvor. Broscuţa ieşi din tufişul unde se ascunsese şi-i vorbi:

— Eu te voi conduce la logodnicul tău.

Şi-i dădu puterea ochilor înapoi. Apoi bătu la uşa tânărului fiu de rege şi zise:

— Lat-o pe logodnica ta!

— Fii binevenită, fiică a Soarelui şi a Lunii! Astfel, cu ajutorul broscuţei năzdrăvane, fiul regelui se căsători cu fiica Soarelui şi a Lunii, aşa cum îi fusese dorinţa.

CUPRINS

Pasărea măiastră *(poveste populară românească) I* 5 Cadiul şi califul *(poveste orientală) /* 30 Saad şi uriaşul *(poveste siriană) /* 52 Grădina de mărgean *(poveste siriană) /* 56 Hasan şi fata împăratului *(poveste siriană) /* 80 Abu Daud şi hoţii *(poveste siriană) /* 101 Puful de banane *(poveste thailandeză) /* 106 Piticul cel urât *(poveste birmaneză)* / 112 Oul împrumutat *(poveste israelită)* / 117 Sfoara de fum *(poveste sudaneză)* 121 Cămila şi măgarul *(poveste din Pamir) /* 124 Regele nerecunoscător şi animalele recunoscătoare *(poveste indiană) /* 128 Fiica Soarelui şi a Lunii *(poveste africană) /* 135

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament nr. 45106262, banca B.C.R. — S.M.B.

Redactor: **Maria Morogan** Tehnoredactor: **Aura lordache**

Culegere şi paginare computerizată: **Evelina Avramescu**

Tiparul mediat de Agenţia „Litera” şi executat la Editura „Universul” sub comanda nr. 2602